



પ્રાંતિજ તાલુકાના
શિક્ષકોનો COVID-19ના
સમયગાળા દરમ્યાનની
વિશિષ્ટ કામગીરીનો



--:પ્રેરક:-

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર

--:માર્ગદર્શક:-

કે. ટી. પોરાણિયા
પ્રાચાર્ય
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન
સાબરકાંઠા

સંશોધક

મહેન્દ્રભાઈ પી .કોટવાલ
ગ્રંથપાલ
ડાયટ-ઇડર , સાબરકાંઠા

માર્ચ 2020-2021

જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન -લાલોડા રોડ , ઇડર ,
જિલ્લો : સાબરકાંઠા

Email : dietidar@gmail.com

વેબ સાઈટ : www.dietidar.in ફોન નંબર : (02728) 250352

ઋણ સ્વીકાર

સંશોધન એક એવી વૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયા છે કે જેને યોગ્ય રીતે કરવામાં આવે ત્યારે એક બીજાને સાથે રાખી કાર્ય હાથ ધરવામાં આવે છે ત્યારે સમાજ માટે સારું કામ કરવાની મહત્વકાંક્ષા દરેક શિક્ષકે રાખવી જોઈએ. કોરોનાનાં કપરા કાળમાં જે શિક્ષક મિત્રોએ ખૂબ સારું કામ કર્યું છે, તે કામને શિક્ષણ વિભાગનાં તમામ પરિવારજનો સુધી પહોંચાડવા માટેનો એક ભગીરથ પ્રયત્ન અહીં કર્યો છે. આશા છે કે આપ સૌ એને આવકારશો. આ સંશોધનમાં મદદરૂપ થનાર સૌનો ઋણ સ્વીકાર કરીએ છીએ. ટીપે ટીપે સરોવર ભરાય તેવી જ રીતે પ્રસ્તુત સંશોધનમાં ઘણાં બધાં મહાનુભાવોનો ફાળો રહેલો છે. તે સૌનો હું અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનું છું.

સ્થળ : ડાયટ-ઇડર

વર્ષ : ૨૦૨૦-૨૧

સંશોધક

મહેન્દ્રભાઈ પી .કોટવાલ

ગ્રંથપાલ

ડાયટ-ઇડર , સાબરકાંઠા

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	વિગત	પાના નંબર
1	સંશોધન પરીચય	1-10
	1.1 પ્રસ્તાવના	5
	1.2 સમસ્યા કથન	7
	1.3 સંશોધનનું મહત્વ :	8
	1.4 સંશોધનના પ્રશ્નો:	9
	1.5 સંશોધન ક્ષેત્ર :	10
	1.6 સંશોધનની મર્યાદા :	10
2	કાર્યપદ્ધતિ વિભાગ	11 -17
	2.1 પ્રસ્તાવના વ્યાપવીશ્વ અને નમુનો	11
	2.2 વ્યાપ વિશ્વ અને નમુનો	11
	2.3 સંશોધન પદ્ધતિ:	12
	2.4 ઉપકરણની પસંદગી અને સંરચના	13
	2.5 માહિતી એકત્રીકરણ:	13
	2.6 માહિતી પૃથકકરણ પ્રવિધિ :	13
3	શિક્ષકો દ્વારા કરવામાં આવેલ વિશિષ્ટ કાર્યની વિગત	17-47

4	માહિતીના વિષ્લેષણ અંગેનો વિભાગ	48
5	સારાંશ, તારણો અને ભલામણો	49 – 51
	સંદર્ભસૂચિ	52
	પરિશિષ્ટ	

પ્રકરણ-1 : સમસ્યા પરિચય

- 1.1 પ્રસ્તાવના
- 1.2 સમસ્યા કથન
- 1.3 પારિભાષિક શબ્દોની સમજ
- 1.4 અભ્યાસનું મહત્વ
- 1.5 અભ્યાસના હેતુઓ
- 1.6 અભ્યાસના પ્રશ્નો
- 1.7 સંશોધનનું ક્ષેત્ર
- 1.8 સંશોધનની મર્યાદા

1.1 પ્રસ્તાવના

કોરોના મહામારીની અસર ધીમે ધીમે હવે શિક્ષણ પ્રણાલી (Education System) પર દેખાઈ રહી છે. આમ જોવા જઈએ તો કોરોના મહામારીએ તમામ ક્ષેત્રોને પોતાના ભરડામાં લઈ લીધા છે. તેમાંના ઘણા ખરા ક્ષેત્રો ધીમે ધીમે પાટા પર આવી રહ્યા છે. ઘણા ઉદ્યોગ-ધંધાઓ ફરીથી ધમધમવા લાગ્યા છે. પરંતુ હજુ પણ ઘણા એવા ક્ષેત્રો અને પ્રવૃત્તિઓ છે જે કોરોનાના કહેરથી બહાર નથી આવી શકતી તેમાંની એક છે શિક્ષણ વ્યવસ્થા. ભારત સહિત મોટાભાગનાં દેશોમાં શાળાઓ શરૂ થવા લાગી છે. પરંતુ વર્ષોથી ચાલી આવતી શિક્ષણ પ્રણાલીને ફરીથી એ જ રૂપમાં જીવંત કરવી અત્યંત મુશ્કેલ છે.

Covid-19ની શિક્ષણ પર થયેલ અસરો.

અત્યાધુનિક ટેકનોલોજીથી સજ્જ થયેલા માણસે એવું કલ્પ્યું પણ નહોતું કે પોતાના ઘરમાં કેદીની જેમ જીવન જીવવું પડશે. મંગળ અને ચંદ્ર પર પાણી શોધનારા માણસનું પાણી ઈશ્વરે એક વાયરસથી માપી લીધું. આ મહામારીથી શિક્ષણમાં આમૂલ પરિવર્તન આવ્યું છે.

- પૂર્વ પ્રાથમિક વિભાગના બાળકોએ હજુ શાળા જ જોઈ નથી.
- પ્રાથમિક વિભાગના બાળકોએ માંડ વાંચવા લખવાનું શરૂ કર્યું હતું. પણ લોકડાઉનના લીધે શાળાએ જઈ ન શક્યા તેથી તેમનો પાઠો મજબૂત બની શક્યો નથી.

- એસ.એસ.સી - એચ.એસ.સી.ના વિદ્યાર્થીઓ માટે આ અગત્યનું વર્ષ હતું. તેમને જે શિક્ષણ નિયમિત મળતું હતું તે મળી શક્યું નથી.
- કોલેજના શિક્ષણમાં પણ ખૂબ નુકસાન થયું અને યોગ્ય સમયે પરીક્ષા લઈ શકાઈ નથી. જાહેર પરીક્ષાની તૈયારી કરતા વિદ્યાર્થીઓને પણ વારે ઘડીએ સમયપત્રક બદલાતું હોઈ હતાશા અનુભવાય છે.
- ઓનલાઇન શિક્ષણ આપવા માટે શિક્ષણ વિભાગે પ્રયત્ન કરવો પડ્યો.

વિશ્વ આજે એવા ભરડામાં ફસાઈ ચૂક્યું છે જેની કલ્પના માણસે ક્યારેય કરી નહોતી. મંગળ અને ચંદ્ર ઉપર પાણી છે કે નહીં તે શોધનારો માણસ, બીજા ગ્રહો પર હવા છે કે નહીં તે શોધવા મથતો માણસ આજે ધરતી પર જ ઓક્સિજન વગર તરફડીને મરી રહ્યો છે. ટેકનોલોજીના નામે પ્રકૃતિ પર તરાપ મારી વિકાસના બણગા ફૂંકતી માણસજાત આજે લાચાર થઈ ગઈ છે. મસમોટા ડુંગરોમાં સુરંગ ખોદી ટ્રેન દોડાવનાર માણસ, મોટા મોટા હાથીઓને વશમાં કરી લેતો માણસ, મોટી મોટી ટેંકોથી યુદ્ધો લડનારો માણસ આજે એક નાનકડા વાયરસથી હારી ગયો છે. વર્ષ 2019 માં આવેલ આંખે જોઈ પણ ન શકાય એવા નાનકડા વાયરસથી માત થઈ ગયો છે. કહેવાય છે,

"શ્વાસ તો ખૂટી જવાને હોય છે,
પરપોટો ફૂટી જવાને હોય છે.
લાખ એને સાચવે આંખો છતાં
સ્વપ્ન તો તૂટી જવાને હોય છે."

આજે માણસના સ્વપ્નો તૂટી ગયા છે અને લાચાર બની ગયો છે. માણસની આશા આજે તૂટી ગઈ છે ત્યારે હવે હકારાત્મક વિચારવાની જરૂર છે.

આશાઓ પર પાણી ફરી જતાં,
વાર નથી લાગતી
વહાણ કિનારે આવી ડૂબી જતાં ,
વાર નથી લાગતી.
જીતનો જલસો મનાવવાની

ઉતાવળ ન કર,
જીતેલી બાજી હારી જવામાં
વાર નથી લાગતી.
તારી ઊંચાઇનું નાહક
અભિમાન ન કર,
કે મિનારોને તૂટી જવામાં
વાર નથી લાગતી.
બાંધ્યો છે માળો તો, જરા
દિલથી જતન કર,
કે માળાને પીંખાઇ જતાં
વાર નથી લાગતી.
માણી લે હર એક
પળ તું આજે,
આંખોને મિંચાઇ જતાં
વાર નથી લાગતી.

હવે આપણે નવેસરથી નવું યુદ્ધ લડવા તૈયાર થવાનું છે. આવી પરિસ્થિતિમાં કાબૂ મેળવવા મજબૂત મન અને મક્કમ કામથી વળગેલા રહેવું પડશે જ. આવી પરિસ્થિતિમાં કેટલાક શિક્ષકોએ કરેલું કામ શિક્ષણક્ષેત્રે ઘનઘોર અંધારામાં નાનકડા કોડિયા સમુ દીપી ઉઠ્યું છે. એ નાનકડા કોડિયાઓમાંથી આપણે પ્રકાશ મેળવવાનો પ્રયત્ન કરીશું. પ્રાંતિજ તાલુકાના કેટલાક પસંદ કરેલા શિક્ષકોના શિક્ષણ ક્ષેત્રે કરેલા વિશિષ્ટ કામને અહીં રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કરેલ છે. આશા છે કે તેમનું કામ આપણને સૌને પ્રેરણા આપશે.

1.2 સમસ્યાકથન

પ્રસ્તુત સંશોધન સમસ્યાને નીચે પ્રમાણે શબ્દબદ્ધ કરવામાં આવશે

“COVID-19 ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકો દ્વારા કરવામાં આવેલા વિશિષ્ટ કામગીરીનો અભ્યાસ”

"Study of special work done by teachers of Prantij taluka during COVID-19 period"

કોરોના નામની વિશ્વવ્યાપી આ મહામારીએ શિક્ષણ પર ખૂબ ઘાતક અસર કરી છે. પ્રાથમિક શિક્ષણથી લઈને ઉચ્ચશિક્ષણ સુધી તમામ વર્ગના બાળકોને ખૂબ તકલીફ વેઠવી પડી છે. covid-19 ના આ સમયગાળા દરમિયાન શાળાઓ દ્વારા બાળકોના શિક્ષણ માટે વિશિષ્ટ પ્રકારના પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા હતા. શિક્ષણ વિભાગ, ગુજરાત સરકારના માર્ગદર્શન હેઠળ રાજ્યના શિક્ષકો દ્વારા બાળકોના શિક્ષણ માટે વિવિધ પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા હતા. પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકો દ્વારા બાળકોના શિક્ષણ માટે કરવામાં આવેલા વિશિષ્ટ પ્રયત્નોનો અભ્યાસ કરવામાં આવ્યો હતો.

1.3 પારિભાષિક શબ્દોની સમજ

પ્રસ્તુત સંશોધન અભ્યાસમાં આવતા વિવિધ શબ્દોની સમજ નીચે પ્રમાણે છે.

1. COVID-19 નો સમયગાળો- covid-19 વાયરસના કારણે ઉદભવેલા રોગચાળાના સમયગાળાને 'covid-19' નો સમયગાળો તરીકે લેવામાં આવેલ છે.
2. શિક્ષકો- પ્રાંતિજ તાલુકાના પ્રાથમિક માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિકના શિક્ષકોને પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકો તરીકે ગણવામાં આવેલ છે.
3. વિશિષ્ટ કામગીરી- અહીં વિશિષ્ટ કામગીરી એટલે વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કરવામાં આવેલા વિવિધ નાવિન્યસભર પ્રયાસો.

1.4. અભ્યાસનું મહત્વ:

પ્રસ્તુત અભ્યાસનું મહત્વ નીચે પ્રમાણે છે:-

- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કરેલ નવતર પ્રયોગો વિશે જાણી શકાય.
- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ કરેલ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો પાછળ રહેલી પ્રેરણા વિશે જાણી શકાય .
- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કરેલ વિશિષ્ટ પ્રયત્નોના કારણે વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ સંદર્ભે પ્રાપ્ત પરિણામ વિશે જાણી શકાય.

1.5 સંશોધનના હેતુઓ

કોઈપણ કાર્યની સફળતા કે નિષ્ફળતા તેના હેતુઓ ને આધારે નક્કી થતી હોય છે. કોઈ પણ અભ્યાસની પાછળ હેતુ રહેલો છે તે વિગતથી સુચવાય તો અભ્યાસ ચોક્કસ બને. વ્યક્તિ જે હેતુને ધ્યાનમાં રાખી કાર્ય કરી રહ્યો હોય અને હેતુ જો પાર પડે તો કાર્ય સફળ થતું ગણાય. આમ કોઈપણ સંશોધન કે કાર્ય ની પાછળ અમુક તત્વો રહેલા હોય છે જે કાર્યને ગતિ આપે છે. આ સંશોધાત્મક અભ્યાસ છે તેથી તેમાં હેતુઓ તો દીવાદાંડી સમાન ગણાય. અભ્યાસની નિશ્ચિત દિશા અને ગતિ માટે હેતુઓની પૂર્વ વિચારણા અતિ આવશ્યક ગણાય. પ્રધાન સમસ્યાઓની ગૌણ સમસ્યાઓ એટલે અભ્યાસના હેતુઓ, પૂર્વનિર્ધારણની પ્રક્રિયાથી અભ્યાસ કાર્ય કેવી રીતે કરવું અને શા માટે કરવું એ સ્પષ્ટ થવાથી અભ્યાસ સરળ અને સુગમ કરે છે.

પ્રસ્તુત સંશોધનના હેતુઓ આ પ્રમાણે છે.

- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ કરેલ વિવિધ પ્રયત્નોની માહિતીનું એકત્રીકરણ કરવું.
- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કરેલ નવતર પ્રયોગો વિશે જાણવું.
- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ કરેલ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો પાછળ રહેલી પ્રેરણા વિશે જાણવું.
- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કરેલ વિશિષ્ટ પ્રયત્નોના કારણે વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ સંદર્ભે પ્રાપ્ત થયેલ પરિણામને જાણવું.

1.6 અભ્યાસના પ્રશ્નો

સંશોધનના પ્રશ્નો હેતુઓના સંદર્ભમાં વિભાગમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે. પ્રસ્તુત અભ્યાસના પ્રશ્નો નીચે મુજબ છે.

- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ કયા કયા વિશિષ્ટ પ્રયત્નો કર્યા છે? વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કયા નવતર પ્રયોગો કર્યા?

- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ કરેલ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો પાછળ કઈ પ્રેરણા રહેલી છે?
- COVID-19ના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાંતિજ તાલુકાના શિક્ષકોએ વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ માટે કરેલ વિશિષ્ટ પ્રયત્નોના કારણે વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ સંદર્ભે શા પરિણામ પ્રાપ્ત થયા?

1.7 સંશોધન ક્ષેત્ર

પ્રસ્તુત અભ્યાસ અંતર્ગત પ્રાંતિજ તાલુકાના પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો માટે સર્વેક્ષણ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો. આ દ્રષ્ટિએ પ્રસ્તુત અભ્યાસ અધ્યયન અધ્યાપન ક્ષેત્રને સ્પર્શતો હતો.

1.8 સંશોધનની મર્યાદા

પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં પ્રાપ્ય સમય, શક્તિ, સવલતો અને નાણાંને ધ્યાનમાં રાખી જે-જે બાબતોને મર્યાદિત કરવામાં આવી હતી તે આ પ્રમાણે છે.

1. પ્રસ્તુત અભ્યાસ પ્રાંતિજ તાલુકાના પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાના શિક્ષકોએ COVID-19 દરમિયાન કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરી પૂરતો મર્યાદિત હતો.
2. પ્રસ્તુત અભ્યાસ ગુજરાતી માધ્યમના શિક્ષણકાર્ય પૂરતો મર્યાદિત હતો.
3. પ્રસ્તુત અભ્યાસના તારણો કે પરિણામો અન્ય માધ્યમ શાળાઓને લાગુ પાડી શકાય નહીં.

પ્રકરણ -2 : સંશોધન યોજના

2.1 પ્રસ્તાવના

2.2 વ્યાપવિશ્વ અને નમૂના પસંદગી

2.3 સંશોધન પદ્ધતિ

2.4 ઉપકરણની પસંદગી અને સંરચના

2.5 માહિતી એકત્રીકરણ.

2.6 માહિતીનું પૃથક્કરણ

2.1 પ્રસ્તાવના

કોઈપણ ક્ષેત્રના વિકાસનો આધાર સંશોધન પર રહેલો છે. વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિ બિંદુ વિકસાવી વૈજ્ઞાનિક ધરાતલ વાળો અભ્યાસ કરવા સુનિશ્ચિત પૂર્વ આયોજન એ સંશોધનની પૂર્વશરત છે. સંશોધન યોજના અને કાર્યપ્રણાલી એ કોઈપણ ક્ષેત્રના સંશોધનની આધારશિલા છે.

સંશોધન કાર્ય માટે સંશોધન યોજના તૈયાર કરવી એ સંશોધન પ્રક્રિયાનો ખૂબ જ અગત્યનું અંગ છે. કારણ કે, સંશોધન યોજના સંશોધકને યોગ્ય દિશા દ્રષ્ટિ અને અંતઃસુઝ આપે છે. સંશોધન યોજના અંગે ઠોંગા નોંધે છે, " સંશોધન અહેવાલના આ પ્રકરણનો મુખ્ય કાર્ય સંશોધકે પોતાની સમસ્યાના ઉકેલ માટે શું કર્યું હતું તે વાચકને સરળ અને સ્પષ્ટ રીતે જણાવવાનું છે. સંશોધકોએ હાથ ધરેલી પ્રવિધિની એટલી સ્પષ્ટ રજૂઆત થવી જોઈએ કે તેના આધારે નવો સંશોધક આ સંશોધન ફરીથી હાથ ધરવા ઈચ્છે તો તેને તેમાંથી સંપૂર્ણ માર્ગદર્શન મળી રહે. તે વર્ણનના આધારે વાચક સંશોધકે ઉપયોગમાં લીધેલ સંશોધન પદ્ધતિ અને ઉપકરણોની પ્રમાણભૂતતા, પર્યાપ્તા અને ઉચિતતા ચકાસી શકે." સંશોધકે આ પ્રકરણમાં વ્યાપવિશ્વ અને નમૂના પસંદગી, સંશોધન પદ્ધતિ, ઉપકરણોની પસંદગી અને સંરચના, માહિતી એકત્રીકરણ રીત અને વર્ગીકરણ, પ્રાપ્ત માહિતીના પૃથક્કરણની રીત, માહિતીનું અર્થઘટન અને રજૂઆતની છણાવટ કરી છે.

2.2 વ્યાપવિશ્વ અને નમૂના પસંદગી

કોઈપણ સંશોધનની સફળતા માટે વ્યાપવિશ્વને વ્યાખ્યા કરવું અતિ આવશ્યક છે આ બાબતે શુક્લ નોંધે છે, "કોઈપણ પ્રકારનું સંશોધન ચોક્કસ હેતુઓ પર આધારિત હોય છે. આ હેતુઓમાં સંશોધનના અભ્યાસપાત્રો(subject)નો પણ પરોક્ષ રીતે નિર્દેશ થઈ જતો હોય છે. આ હેતુઓ આપણને જણાવે છે કે જે તે સંશોધનના પરિણામો કયા સમૂહ પર લાગુ પાડી શકાય છે આ સમૂહ કોઈપણ સંશોધનાત્મક અભ્યાસ માટે વ્યાપવિશ્વ તરીકે ઓળખાય છે."

2.3 સંશોધન પદ્ધતિ

અભ્યાસના હેતુઓ એ સમગ્ર સંશોધન કાર્યનો કેન્દ્રવર્તી ભાગ છે. અભ્યાસના હેતુઓ જ સંશોધન પ્રક્રિયાના ઘણા ઘટકો નક્કી કરવા પર અસર કરે છે. સંશોધન પદ્ધતિ એ સંશોધન પ્રક્રિયાનું મહત્વનું ઘટક છે. ઉચાટના મતે, "સંશોધન પદ્ધતિ એ સંશોધન પ્રક્રિયાનો એક આવશ્યક ભાગ છે. સંશોધન સમસ્યાનું ચોકસાઈપૂર્વક સ્પષ્ટીકરણ થઈ ગયા બાદ સંશોધક અભ્યાસના હેતુઓને અનુરૂપ માહિતી મેળવવાના વિશિષ્ટ કાર્યો કરે છે જેને સંશોધન પદ્ધતિ કહી શકાય." ઉચાટ સંશોધન પદ્ધતિનો વ્યવહારિક અર્થ આપતા નોંધે છે કે, "સંશોધન સમસ્યા નું સ્પષ્ટીકરણ અને પરિણામોની પ્રાપ્તિ - આ બે બાબતો વચ્ચે સંશોધક દ્વારા હાથ ધરાતા કેટલાક વિશિષ્ટ સંશોધન વ્યવહારોને સંશોધન પદ્ધતિ કરી શકાય." સંશોધન શાસ્ત્રના નિષ્ણાતો દ્વારા સંશોધન પદ્ધતિઓ વિવિધ પ્રકારોમાં વહેંચવામાં આવી છે. સામાન્યતઃ નીચે મુજબની સંશોધન પદ્ધતિઓ પ્રચલિત છે.

- સર્વેક્ષણ સંશોધન
- ઐતિહાસિક સંશોધન
- વ્યક્તિ અભ્યાસ
- વિકાસાત્મક પદ્ધતિ
- પ્રાયોગિક સંશોધન
- કારણ તુલનાત્મક સંશોધન
- સહસંબંધનાત્મક સંશોધન
- વિકાસાત્મક સંશોધન

સંશોધક અભ્યાસના હેતુઓ કે પ્રશ્નોને અનુરૂપ ઉચિત સંશોધન પદ્ધતિનો ઉપયોગ ન કરે તો તેની મહેનત માત્ર ખોટો પરિશ્રમ બની જાય.

પ્રસ્તુત સંશોધન COVID-19ની મહામારીના સમયગાળા દરમિયાન બાળકોના શિક્ષણ સંદર્ભે વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકોના સંદર્ભમાં કરવામાં આવેલ હતો.

2.4 ઉપકરણની પસંદગી અને સંરચના

સંશોધક સંશોધનના હેતુઓ અને ઉત્કલ્પનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને ઉપકરણોની પસંદગી કે રચના કરે છે. કોઈપણ સંશોધનની સફળતાનો આધાર માહિતી પ્રાપ્ત કરવા માટે તૈયાર કરેલ ઉપકરણ પર રહેલો છે. શું યોગ્ય ઉપકરણ હોય તો તેનો ઉપયોગ કરવો સંશોધક માટે હિતાવહ ગણાય છે. સંશોધનને અનુરૂપ જરૂરી ઉપકરણો

ઉપલબ્ધ ન હોય તો સંશોધકે તેની સંરચના કરવી પડે છે. પ્રશ્નાવલી, મુલાકાત, અવલોકન, મનોવૈજ્ઞાનિક-કસોટી, ક્રમમાપદંડ, વલણ-માપદંડ, ઓળખયાદી જેવા જાણીતા ઉપકરણો છે.

પ્રસ્તુત અભ્યાસ સર્વેક્ષણ પ્રકારનો હોવાથી સંશોધક દ્વારા ઉપકરણ તરીકે મુક્ત જવાબી પ્રશ્નાવલિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.

2.5 માહિતી એકત્રીકરણ

પ્રસ્તુત સંશોધન માટે સંશોધકે સર્વેક્ષણ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કર્યો હતો. સંશોધકે અભ્યાસને અનુરૂપ હેતુઓ નક્કી કરી તે હેતુઓને અનુરૂપ પ્રશ્નોની રચના કરી હતી. આ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર મેળવવા સંશોધકે બે ગુગલ ફોર્મમાં બનાવેલ પ્રશ્નાવલીનો ઉપકરણ તરીકે ઉપયોગ કરેલ હતો અને તેના આધારે માહિતી મેળવી હતી. સંશોધકે નક્કી કરેલા હેતુઓને અનુરૂપ નીચે મુજબ માહિતીનું એકત્રીકરણ કર્યું હતું.

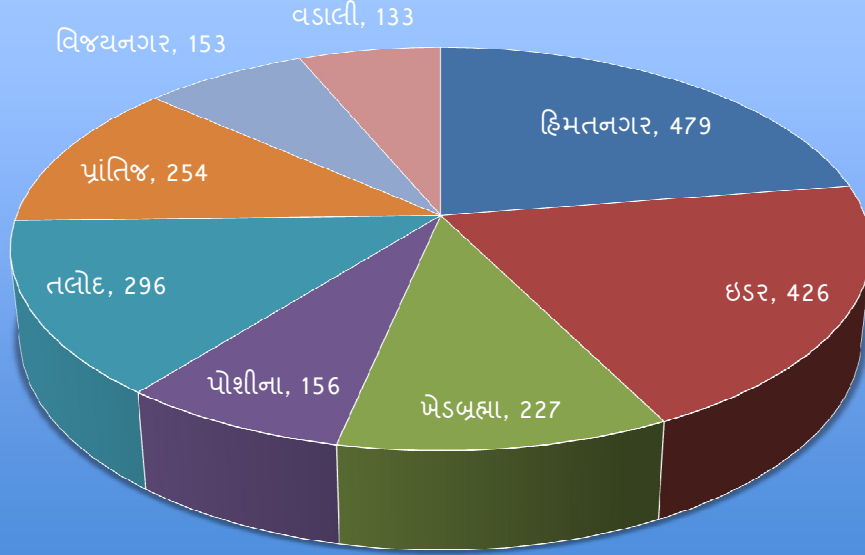
2.6 માહિતીનું પૃથક્કરણ

પ્રસ્તુત અભ્યાસ માટે સંશોધકે ગુગલ ફોર્મમાં બનાવેલ પ્રશ્નાવલી ઉપકરણ દ્વારા પ્રાપ્ત માહિતીનું ગુણાત્મક પૃથક્કરણ કર્યું હતું.

ગુણાત્મક પૃથક્કરણ વડે વિપુલ પ્રમાણમાં એકત્ર કરેલ માહિતીમાંથી અર્થ કે તાત્પર્ય કાઢવામાં આવે છે. ગુણાત્મક પૃથક્કરણ અભ્યાસની સાથે સાથે કરવામાં આવે છે તેમજ તેમાં ભાગ્યે જ આંકડાશાસ્ત્રનો ઉપયોગ થાય છે.

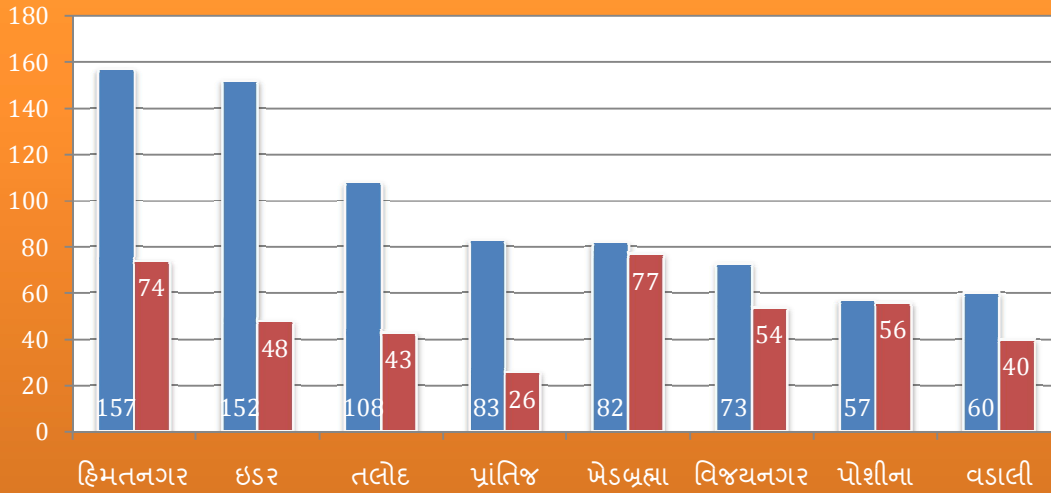
અગાઉ પ્રાંતિજ તાલુકાના 25 એસ.આઈ. મિત્રો દ્વારા જીલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન ઈડરના સહયોગ વડે હોમ લર્નિંગ કાર્યક્રમનું મોનીટરીંગ અને માર્ગદર્શનનું કાર્ય કરેલ છે. જેમાંથી કેટલાક ડેટા અમારી પાસે ઉપલબ્ધ હતા. જે અહીં આપ નીચે જોઈ શકો છો. (ઓક્ટોબર 2020 સુધીની વિગતો.)

વચ્ચુચલ ક્લાસમાં કામ કર્યું હોય તેવા શિક્ષકોની સંખ્યા

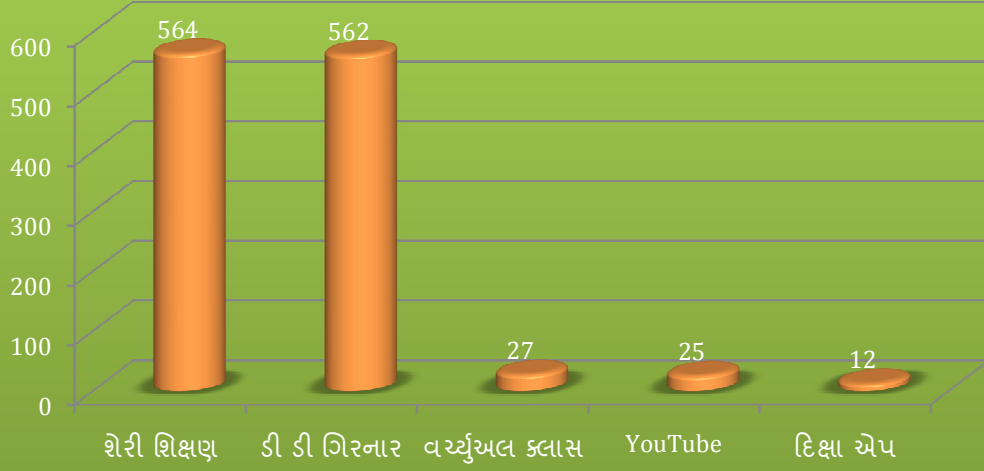


સાબરકાંઠા જિલ્લો

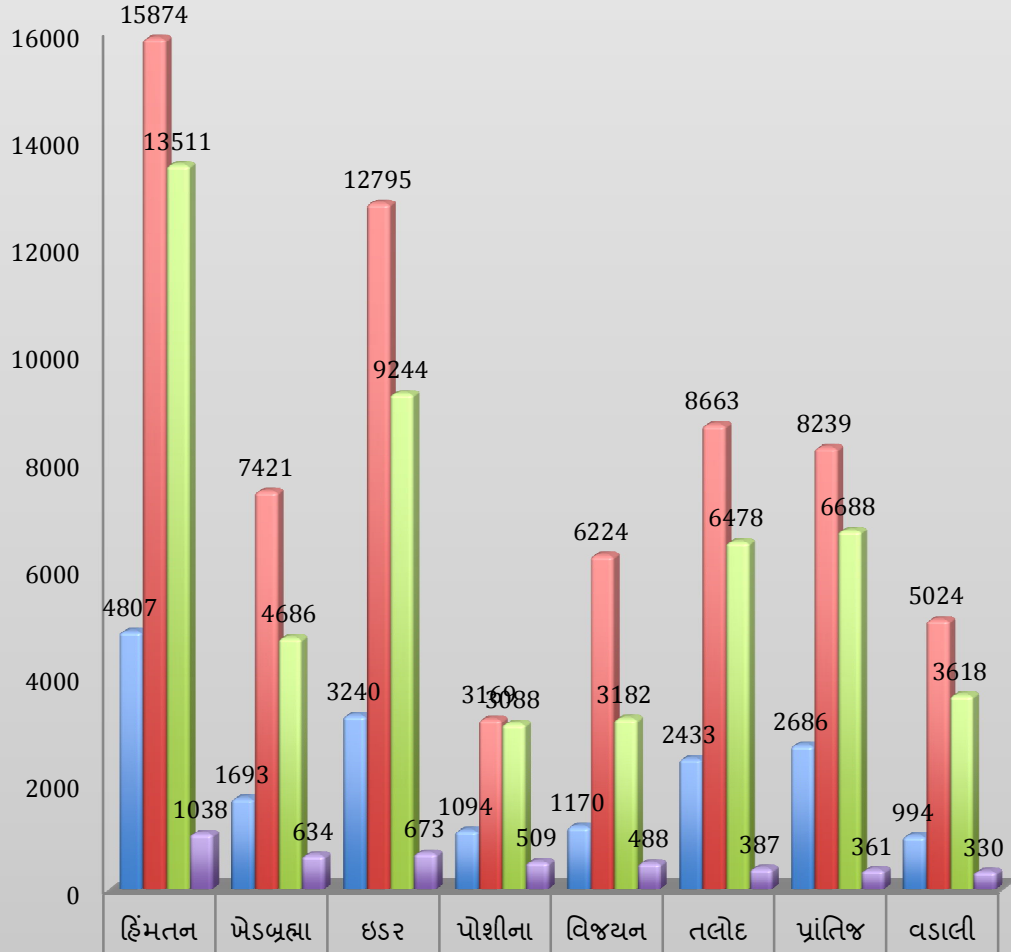
- વચ્ચુચલ ક્લાસમાં કામ થતું હોય તેવી શાળાઓની સંખ્યા
- વચ્ચુચલ ક્લાસમાં કામ ન થતું હોય તેવી શાળાઓની સંખ્યા



જીલ્લામાં શાળાને પોતાના વિસ્તાર અને
ઉપલબ્ધ સુવિધા મુજબ કયું માધ્યમ સૌથી વધું
અસરકારક જણાયું?



વિવિધ માધ્યમો દ્વારા શિક્ષણ મેળવતા બાળકો



YouTube	4807	1693	3240	1094	1170	2433	2686	994
TV	15874	7421	12795	3169	6224	8663	8239	5024
Whatsapp	13511	4686	9244	3088	3182	6478	6688	3618
Diksha	1038	634	673	509	488	387	361	330

YouTube TV Whatsapp Diksha

પ્રકરણ-૩ : શિક્ષકો દ્વારા કરવામાં આવેલ વિશિષ્ટ કાર્યની વિગત.

ક્રમ	શિક્ષકનું નામ	શાળાનું નામ	ક્લસ્ટર	તાલુકો
1	પંડયા આશિષકુમાર નિતેન્દ્રપ્રસાદ	ગલેસરા પ્રા. શાળા	પ્રાંતિજ-૧	પ્રાંતિજ
2	ચુડાસમા પ્રવીણભાઈ હરજીભાઈ	ભૈરવનાથ વિદ્યામંદિર	મજરા	પ્રાંતિજ
3	દરજી રાકેશકુમાર મનુભાઈ	પલ્લાયર પ્રા. શાળા	વદરાડ	પ્રાંતિજ
4	સમગ્ર શાળા પરિવાર	પોગલુ પ્રા. શાળા	વદરાડ	પ્રાંતિજ
5	પટેલ ભાવિનકુમાર જયંતિભાઈ	ધી ફેન્ડઝ હાઈસ્કૂલ, સલાલ	સલાલ	પ્રાંતિજ
6	સુમરા ફરીદાબીબી નિજમિયાં	કતપુર પ્રા. શાળા	પ્રાંતિજ 2	પ્રાંતિજ

ક્રમ:- 1

શાળાનું નામ:- ગલેસરા પ્રાથમિક શાળા

ડાયસ કોડ:- 24050801401

ક્લસ્ટર:- પ્રાંતિજ-૧

તાલુકો:- પ્રાંતિજ

શાળાનો વિસ્તાર (ગ્રામ્ય/શહેરી):- ગ્રામ્ય

શાળામાં ચાલતા ધોરણ:- 1 થી 8

શાળાના કુલ શિક્ષકોની સંખ્યા:- 8

બાળકોની કુલ રજીસ્ટર સંખ્યા:- 216

તે પૈકી સ્માર્ટફોન/ડિજિટલ મોબાઈલ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 53

સાદાફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 37

ટેલિવિઝન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 48

કોઈ માધ્યમ ન હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 78

COVID - 19 અને પરિસ્થિતિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થી વાલી

જાગૃતિ માટે વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકનું નામ:- પંડયા આશિષકુમાર નિતેન્દ્રપ્રસાદ

શિક્ષકનો સંપર્ક નંબર:- 9727411147

શાળાના આચાર્યશ્રીનું નામ:- પરમાર કનુભાઈ મગનભાઈ

આચાર્યશ્રીનો સંપર્ક નંબર:- 9537757603

પ્રસ્તાવના:-

કોવિડ 19 ની મહામારીને કારણે બંધ થયેલ શિક્ષણને ફરી ચાલુ કરવા મેં શરૂઆતમાં માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ અને પછી યુ ટ્યુબમાં વીડિયો બનાવ્યા. પણ કેટલાંક કારણોસર ધાર્યું પરિણામ ન મળ્યું. વળી કોરોના મહામારીને ગ્રામજનોએ ખૂબ જ હળવાશ અને અંધશ્રદ્ધાથી લીધું. આ સંજોગે બાળકોને શિક્ષણ મળે અને મહામારી સામે લોકો જાગૃતિ કેળવે તે મારા માટે અગત્યનું હતું.

વિશિષ્ટ કામગીરી કરવા માટેની પ્રેરણા:- શાળાના આચાર્ય શ્રી કનુભાઈ અને CRC સાહેબ શ્રી દિનુસિંહ

કરેલ પ્રયાસનું શીર્ષક:- શેરી શિક્ષણ, એક નવી શૈક્ષણિક સફર

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીનું ક્ષેત્ર:- ધોરણ 6 થી 8ના બાળકો

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીના હેતુઓ:-

1. ધોરણ 6 થી 8ના બાળકો ગણિત, વિજ્ઞાન અને જનરલ નોલેજ વિષયમાં શીખે.
2. બાળકોના વાલીઓ પણ આ શૈક્ષણિક સફરમાં જોડાય.
3. ગામના લોકોની શ્રદ્ધા, અંધશ્રદ્ધા, રિવાજો, કુરિવાજો વગેરેને નજીકથી જાણવા.
4. કોરોના મહામારી સામે જાગૃતિ લાવવી
5. શિક્ષક અને વાલીઓ વચ્ચે સકારાત્મક વાતાવરણ ઊભું કરવું.

કામગીરીથી અસર પામેલ જૂથની સંખ્યા:- 300

સરકારશ્રી દ્વારા આ સમયે અમલમાં મુકવામાં આવેલ કાર્યક્રમ અંતર્ગત કરેલ કામગીરી:-

યુ ટ્યુબ લર્નિંગ, માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ એપ ઉપરાંત શેરી શિક્ષણ દ્વારા રોજ 3 કલાક બે ફળિયામાં ગણિત, વિજ્ઞાન અને જનરલ નોલેજનું શૈક્ષણિક કામ કરવામાં આવતું. જેમાં

ટીવી સ્પીકર મોબાઈલ જેવા માધ્યમોનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો. આ ઉપરાંત સેનેટાઈઝર અને માસ્ક પણ બાળકોને મેં પોતે પુરા પાડ્યા.

અન્ય કામગીરીની વિગત:- શેરી શિક્ષણમાં વિવિધ દિન વિશેષ અંતર્ગત ઓનલાઇન પ્રતિયોગીતાઓ સફળતાપૂર્વક આયોજન કર્યું. ઉપરાંત દર સોમવારે અને મંગળવારે કોરોના જાગૃતિ અભિયાન અંતર્ગત વાલીઓની રૂબરૂમાં મુલાકાત કરવામાં આવી.

કાર્યક્રમનું અમલીકરણ:- ગ્રામજનોના સહકારથી કુલ 2 જગ્યાએ ખુલ્લા વાતાવરણવાળી જગ્યા મળી. ઉપરાંત જરૂરી માધ્યમો જેમ કે ટીવી, સ્પીકર, બોર્ડ વગેરે શાળા તરફથી મળ્યા. crc અને આચાર્ય દ્વારા નિયમિત મુલાકાત પણ થતી. દિવાળી વેકેશનમાં પણ આ કામગીરી નિયમિતપણે ચાલી.

હોમ લર્નિંગ માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ કેવી રીતે કાર્ય કરવાનું છે તે શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ / વાલીઓને કેવી રીતે સમજાવવામાં આવ્યું?:- શરૂઆતમાં તો માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ દ્વારા હોમ લર્નિંગની શરૂઆત કરવામાં આવી. આ ઉપરાંત ડીડી ગિરનાર પરથી પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો અંગે બાળકોને જાણ કરવામાં આવી. આ માટેનું ટાઇમટેબલ જુદી જુદી જગ્યાએ ચોટાડવામાં આવ્યું. જેમ કે ડેરી, ગ્રામ પંચાયત વગેરે. આ પછી યુ ટ્યુબમાં પણ વિડીયો બનાવી વોટ્સએપ દ્વારા મોકલવામાં આવ્યા. આમાં સંતોષકારક પરિણામ ન મળતાં છેવટે વાલીઓ સાથે મંથન કરી કોરોનાની sop નું પાલન થાય તે રીતે શેરી શિક્ષણની શરૂઆત કરવામાં આવી.

એકમ કસોટી:- એકમ કસોટી અને પ્રશ્નપત્રો બાળકોને વ્યક્તિગત રીતે ઘરે પહોંચાડવામાં આવ્યા. પ્રશ્નપત્ર આપ્યાના બે દિવસમાં તે એકમ કસોટીઓ બાળકો પાસેથી લઈ તપાસી દેવામાં આવી. આમાં જે ક્યાશ લાગી તે વ્યક્તિગત રીતે શેરી શિક્ષણના બાળકોને સમજાવવામાં આવ્યું. શેરી શિક્ષણમાં ન આવતા બાળકોને પણ ઘરે જઈ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું.

ઘરે શીખીએ પુસ્તિકાઓ:- ઘરે શીખીએ પુસ્તિકા બાળકોને વ્યક્તિગત રીતે ઘરે પહોંચાડવામાં આવી. આ પુસ્તિકા બાળકને જરૂર જણાય તો વાલીઓની મદદથી ભરે તેવું

વાલીઓને માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. અંકમાં દર્શાવેલ પ્રવૃત્તિ બાળકો જાતે કરે તેવો આગ્રહ રાખવામાં આવ્યો.

વર્ગદર્ષણ:- વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવેલ વર્ગદર્ષણમાં કેવી રીતે માહિતી ભરવી તે અંગેની જાણકારી વાલીઓને આપવામાં આવી. સમયાંતરે બાળકે મેળવેલ શૈક્ષણિક સિદ્ધિની નોંધ તેમાં શિક્ષક દ્વારા કરવામાં આવી.

પરિવારનો માળો, સલામત અને હૂંફાળો:- પરિવારનો માળો સલામત અને હૂંફાળો આ કાર્યક્રમ અંતર્ગત જીસીઇઆરટીની વેબસાઇટ પરથી જે તે દિવસનું પીડીએફ ડાઉનલોડ કરી બાળકોને whatsapp દ્વારા મોકલવામાં આવતું. બાળકોના જણાવ્યા મુજબ આ કાર્યક્રમમાં બતાવવામાં આવતી વાર્તાઓ અને રમતો તેમને ખૂબ જ ગમતી.

ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો:- ડીડી ગિરનાર પરથી પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો જોનારા બાળકોની સંખ્યા ખૂબ જ ઓછી હતી. આ માટેનું ટાઇમટેબલ ગામમાં અમુક અમુક જગ્યાએ ચોંટાડી દેવામાં આવ્યું જેમ કે, ગ્રામ પંચાયત, ડેરી વગેરે. આ કાર્યક્રમો જોતા બાળકોનાં આત્મવિશ્વાસમાં વધારો જોઈ શકાય છે.

Whatsapp ટેસ્ટ (ઘોરણ 3 થી 5 અને ઘોરણ 6 થી 8):- શાળા દ્વારા બનાવેલા whatsapp ગ્રુપમાં whatsapp આધારિત ટેસ્ટની માહિતી મુકવામાં આવતી. જેના દ્વારા સ્માર્ટફોન ધરાવતા બાળકો આ ટેસ્ટ આપી શકતા. સ્માર્ટફોન ન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ પૈકી અમુક વિદ્યાર્થીઓએ શિક્ષકના ફોનની મદદથી આ ટેસ્ટ આપ્યો. આ ટેસ્ટથી લર્નિંગ આઉટકમ વધુ સિદ્ધ કરવામાં ઉપયોગી સાબિત થયા.

શેરીવર્ગ / ફળિયા શિક્ષણ:-

વાલીની મંજૂરી લઈ અને શાળાનાં આચાર્યશ્રી તથા સી.આર.સી સાહેબશ્રીના માર્ગદર્શનથી કોરોનાની એસ.ઓ.પી.નું પાલન થાય તેમ ગામમાં બે જગ્યાએ શેરી શિક્ષણનું કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું. શેરી શિક્ષણમાં અધ્યયન નિષ્પત્તિ અનુસાર બાળકોને ભણાવવામાં આવ્યું. જેમાં ઘોરણ 6 નાં 11, ઘોરણ ,7 નાં 8 અને ઘોરણ 8નાં 11 વિદ્યાર્થીઓએ લાભ મેળવ્યો. ઉપરાંત પ્રાઇવેટ શાળાની એક વિદ્યાર્થીનીએ પણ આમાં ભાગ લીધો. શેરી શિક્ષણમાં દર શનિવારે વાલી દ્વારા બાળકોનો ટેસ્ટ લેવામાં આવતો. આ ટેસ્ટ બહુ વૈકલ્પિક અને નિબંધ

પ્રકારનો હતો. ટેસ્ટના માર્ક્સ સોમવારે દરેક બાળકોને આપી દેવામાં આવતા. બાળકોને ભણાવવાં એન્ડ્રોઇડ ટીવી અને સ્પીકરનો પણ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો, જે શાળામાંથી ફાળવવામાં આવ્યું.

શાળાની પોતાની YouTube ચેનલ/ YouTube પરની શૈક્ષણિક સામગ્રીનો ઉપયોગ:- શિક્ષકની અને શાળાની YouTube ચેનલ દ્વારા વિવિધ વીડિયો બનાવી બાળકોને whatsapp ગ્રુપમાં મોકલવામાં આવ્યા. ઉપરાંત આ વીડિયોના ક્યુ આર કોડ જનરેટ કરવામાં આવ્યા. જેથી વિદ્યાર્થીઓ સ્કેન કરીને વીડિયો જોઈ શકે.

Whatsapp / કાઇઝલા / ટેલિગ્રામ:- ધોરણ-૬ થી ૮માં whatsapp ગ્રુપ બનાવી YouTube માં બનાવેલા વિડિયો અને homelearning નાં વિડીયો નિયમિત રીતે બાળકોને પહોંચાડવામાં આવ્યા. આ ઉપરાંત જુદી જુદી પરીક્ષાઓ પણ આ ગ્રુપ દ્વારા આપવામાં આવી.

દિક્ષા એપ:- શાળામાં કુલ ૩૫ બાળકોને દિક્ષા એપ ડાઉનલોડ કરી તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરી શકાય તેની માહિતી આપવામાં આવી. કુલ ૬ બાળકોએ સ્વરક્ષણની તાલીમ દિક્ષા માધ્યમ દ્વારા લીધી.

ઓનલાઇન ક્વીઝ:- Google ફોર્મ દ્વારા ગણિત અને વિજ્ઞાનની ઓનલાઇન ક્વીઝ બનાવી, whatsapp મારફતે મોકલી. આ રીતે શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન ખૂબ રસપ્રદ બન્યું.

વિદ્યાર્થીઓને કોઈપણ માધ્યમથી નિયમિત ગૃહકાર્ય આપવામાં આવતું હોય અને તેની ચકાસણી થતી હોય તો તે માટે આપે કયો પ્રયોગ કર્યો અને કેવી રીતે સફળતા મેળવી તે અંગેની નોંધ:- શેરી શિક્ષણ અને whatsapp ગ્રુપ દ્વારા બાળકોને દરરોજ ગૃહકાર્ય આપવામાં આવતું અને સમયાંતરે તેની ચકાસણી પણ શિક્ષક અને હોશિયાર બાળકો દ્વારા થતી.

વિદ્યાર્થીઓને વિષયવસ્તુ શીખવવા માટે આપે અન્ય કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયોગ કર્યો હોય તે અંગેની નોંધ:- વિક્રમ સારાભાઈ કોમ્યુનિટી સાયન્સ સેન્ટર તરફથી શાળાને મળેલ ગણિતની કિટનો ઉપયોગ શેરી શિક્ષણમાં કરવામાં આવ્યો. જેથી ગણિતનાં હેતુઓ સરળતાથી સમજાવી શકાયા.

વિદ્યાર્થીઓના હોમ લર્નિંગ માટે એસ.એમ.સી સભ્યો, સ્વયંસેવકો, ગ્રામપંચાયત અથવા ગામલોકોનો સહયોગ મેળવ્યો હોય તો તે અંગેની વિગતવાર નોંધ:- શેરી શિક્ષણમાં ગ્રામજનોએ ખુબ સારો સહકાર આપ્યો.

જે વિદ્યાર્થીઓ પાસે બિલકુલ ટેકનોલોજીનો અભાવ છે તેઓના શિક્ષણ માટે આપે કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો કરેલ હોય તો તેની નોંધ:- શેરી શિક્ષણ અને મુલાકાત.

હોમલર્નિંગ અંતર્ગત હજુ વધુ સારું કાર્ય કરવા માટે શું શું નવીન પ્રયોગો કરી શકાય? કઈ કઈ નવીન પદ્ધતિઓ અપનાવી શકાય? અથવા અન્ય કોઈ ટેકનોલોજી / માધ્યમનો ઉપયોગ કરી શકાય?- તે આ અંગે આપનું સજ્જેશન/ અભિપ્રાય:- ફક્ત થોડા પણ અસરકારક કાર્યક્રમનું પારદર્શી આયોજન કરવા જોઈએ.

બાળકોનું મૂલ્યાંકન:- દર શનિવારે વાલીની દેખરેખ હેઠળ સાપ્તાહિક ટેસ્ટનું આયોજન કરવામાં આવતું. ઉપરાંત ગૂગલ ફોર્મમાં કવીઝ બનાવી બાળકોનું મૂલ્યાંકન કર્યું.

પરિણામ/તારણ:- બાળકોનું શૈક્ષણિક કાર્ય ચાલુ રહ્યું. કોરોના રોગમાં જનજાગૃતિ આવી. જેથી બાળકો અને ગ્રામજનોમાં કોરોનાનું સંક્રમણ ના બરાબર થયું.

ક્રમ:- 2

શાળાનું નામ:- ભૈરવનાથ વિદ્યામંદિર

ડાયસ કોડ:- 24050802902

ક્લસ્ટર:- મજરા

તાલુકો:- પ્રાંતિજ

શાળાનો વિસ્તાર (ગ્રામ્ય/શહેરી):- ગ્રામ્ય

શાળામાં ચાલતા ધોરણ:- 9 થી 12

શાળાના કુલ શિક્ષકોની સંખ્યા:- 4

બાળકોની કુલ રજીસ્ટર સંખ્યા:- 181

તે પૈકી સ્માર્ટફોન/ડિજિટલ મોબાઈલ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 166

સાદાફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 14

ટેલિવિઝન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 18

કોઈ માધ્યમ ન હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 0

COVID - 19 અને પરિસ્થિતિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થી વાલી જાગૃતિ માટે વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકનું નામ:- યુડાસમા પ્રવીણભાઈ હરજીભાઈ શિક્ષકનો સંપર્ક નંબર:- 9737211679

શાળાના આચાર્યશ્રીનું નામ:- ગોસ્વામી ભાનુપ્રસાદ બળદેવપુરી

આચાર્યશ્રીનો સંપર્ક નંબર:- 9898192766

વિશિષ્ટ કામગીરી કરવા માટેની પ્રેરણા:- શાળાના આચાર્યશ્રી તેમજ સારસ્વત મિત્રો

કરેલ પ્રયાસનું શીર્ષક:- Covid-19 study materials

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીનું ક્ષેત્ર:- ધોરણ 12 સામાન્ય પ્રવાહ, વિષય-સમાજશાસ્ત્ર

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીના હેતુઓ:- ધોરણ 12 ના વિદ્યાર્થીઓ સમાજશાસ્ત્ર વિષયને સારી રીતે સમજે ઘરે બેસીને અભ્યાસ કરી શકે અને પરીક્ષામાં સારું પરિણામ મેળવે.

કામગીરીથી અસર પામેલ જૂથની સંખ્યા:- 10

સરકારશ્રી દ્વારા આ સમયે અમલમાં મુકવામાં આવેલ કાર્યક્રમ અંતર્ગત કરેલ કામગીરી:- Study materials

અન્ય કામગીરીની વિગત:- ધોરણ 12 સામાન્ય પ્રવાહ વિષય સમાજશાસ્ત્ર દરેક પ્રકરણનું study materials

હોમ લર્નિંગ માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ કેવી રીતે કાર્ય કરવાનું છે તે શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ / વાલીઓને કેવી રીતે સમજાવવામાં આવ્યું?:- મોબાઇલ ફોન દ્વારા સંપર્ક કરી માહિતી આપવામાં આવી. ઓનલાઇન શિક્ષણ કેવી રીતે મેળવવું, કેવી રીતે અભ્યાસ કરવો વગેરે...

એકમ કસોટી:- whatsapp ગ્રુપ મારફતે તેમજ પ્રત્યક્ષ પ્રશ્નપત્ર મોકલવામાં આવતું અને વિદ્યાર્થીઓ મૌલિક જવાબ લખે તે માટે માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું.

ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો:- ડીડી ગિરનાર શૈક્ષણિક કાર્યક્રમનું સમયપત્રક whatsapp પર મોકલવામાં આવતું તથા વિદ્યાર્થી અને વાલીઓને મોબાઇલ દ્વારા સંપર્ક કરી ડીડી ગિરનાર ચેનલના કાર્યક્રમ વિશે માહિતી આપવામાં આવતી.

વર્ચ્યુઅલ શિક્ષણ (Microsoft teams, Google meet, jio meet, zoom app વગેરેના માધ્યમથી):- Microsoft teams એપ દ્વારા ઓનલાઇન શિક્ષણ આપવામાં આવતું.

Whatsapp / કાઇઝલા / ટેલિગ્રામ:- Safe ગ્રુપમાં દરેક વિષયની પીડીએફ ફાઇલ વિડિયો વગેરે શૈક્ષણિક માહિતી પુરી પાડવામાં આવતી

દિક્ષા એપ:- દિક્ષા એપ દ્વારા ઓનલાઇન શિક્ષણ સ્ટડી મટીરિયલ્સ પહોંચાડવામાં આવતું
વિદ્યાર્થીઓને વિષયવસ્તુ શીખવવા માટે આપે અન્ય કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયોગ કર્યો હોય તે અંગેની નોંધ:- કોવિડ 19 study materials

બાળકોનું મૂલ્યાંકન:- મોબાઇલ સંપર્ક દ્વારા.

પરિણામ/તારણ:-બાળકોને શીખવામાં સરળતા થઈ. શિક્ષણ સતત ચાલુ રહ્યું.

ક્રમ:- 3

શાળાનું નામ:- પલ્લાચર પ્રાથમિક શાળા.

ડાયસ કોડ:- 24050804001

ક્લસ્ટર:- વદરાડ.

તાલુકો:- પ્રાંતિજ.

શાળાનો વિસ્તાર (ગ્રામ્ય/શહેરી):- ગ્રામ્ય.

શાળામાં ચાલતા ધોરણ:- 1 થી 8

શાળાના કુલ શિક્ષકોની સંખ્યા:- 10

બાળકોની કુલ રજીસ્ટર સંખ્યા:- 300

તે પૈકી સ્માર્ટફોન/ડિજિટલ મોબાઇલ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 140

સાદાફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 45

ટેલિવિઝન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 141

કોઈ માધ્યમ ન હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 49

COVID -19 અને પરિસ્થિતિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થી વાલી

જાગૃતિ માટે વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકનું નામ:- દરજી રાકેશકુમાર મનુભાઈ.

શિક્ષકનો સંપર્ક નંબર:- 9898114224

શાળાના આચાર્યશ્રીનું નામ:- પટેલ નિખીલકુમાર મહેન્દ્રભાઈ.

આચાર્યશ્રીનો સંપર્ક નંબર:- 9909537361

પ્રસ્તાવના:- કોરોના વાઇરસ થી પ્રત્યક્ષ શિક્ષણ પર ખુબ જ ગંભીર અસર થયેલ છે . બાળકોને પણ ઘરે રહીને શિક્ષણ કાર્ય કરવું પડે છે. ત્યારે તેમનું શિક્ષણ કાર્ય બગડે નહિ તે માટે જુદા જુદા માધ્યમ દ્વારા બાળકોને ભણવા માટે પ્રેરણા આપી.

વિશિષ્ટ કામગીરી કરવા માટેની પ્રેરણા:- મને પહેલાથી જ ટેકનોલોજી માં રસ છે . જેવો શિક્ષણ વિભાગમાંથી MICROFOFT ટીમ બાબતે પરિપત્ર થયો ત્યારથી મે આ વિષયે પ્રયત્નો શરૂ કરી દીધા .

કરેલ પ્રયાસનું શીર્ષક:- MICROSOFT TEAM માં કરેલ કામગીરી.

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીનું ક્ષેત્ર:- ધોરણ ૬ થી ૮

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીના હેતુઓ:- બાળકો સરળતાથી શિક્ષણન કાર્ય કરે, ઘરે બેસીને ભણે. ટેકનોલોજી નો ઉપયોગ કરીને રસપ્રદ શિક્ષણ કાર્ય કરે.

કામગીરીથી અસર પામેલ જૂથની સંખ્યા:- 42

સરકારશ્રી દ્વારા આ સમયે અમલમાં મુકવામાં આવેલ કાર્યક્રમ અંતર્ગત કરેલ કામગીરી:- MICROSOFT TEAM માં રોજ વિષય પ્રમાણે અને ધોરણ પ્રમાણે પાઠ આયોજન કરીને શિક્ષણ કાર્ય કરેલ છે.

કાર્યક્રમનું અમલીકરણ:- જુલાઈ ૨૦૨૦થી શૈક્ષણિક વર્ષ દરમિયાન MICROSOFT ટીમ દ્વારા ભણાવવામાં આવ્યું તેના ખુબ સારા પરિણામ મળેલ છે. બાળકો પણ ઉત્સાહ પુરવક જોડાતા અને વિષયવસ્તુનું જ્ઞાન મેળવતા.

હોમ લર્નિંગ માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ કેવી રીતે કાર્ય કરવાનું છે તે શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ / વાલીઓને કેવી રીતે સમજાવવામાં આવ્યું?:- દૂરદર્શનના કાર્યક્રમો રોજ જોવે તે માટે કહેવામાં આવ્યું અને ફોલો અપ લેવામાં આવ્યું. સ્માર્ટ ફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને ધોરણ પ્રમાણે વોટ્સ અપ ગ્રુપમાં લીંક મુકીને જે પાઠ ચાલતો હોય તેના વિષે તેમજ માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ દ્વારાભણાવવામાં આવતું હતું. તે સિવાય ઘરે શીખીએ અને શેરી શિક્ષણ કરીને બાળકોને ભણાવવામાં આવતું.

ઘરે શીખીએ પુસ્તિકાઓ:- ઘરે શીખીએ' પુસ્તિકાઓ શિક્ષકો દ્વારા પ્રત્યક્ષ વિતરણ કરવામાં આવી અને તેમાં લખાણ તેમજ પ્રવૃત્તિ અંગે વિદ્યાર્થીઓ તથા વાલીઓને યોગ્ય માર્ગદર્શન અપાયું.

વર્ગદર્પણ:- શાળાના શિક્ષકો દ્વારા વર્ગદર્પણ ઘરે ઘરે જઈને આપી તેમજ બાળકોને એનાથી વાકેફ કર્યા, એમા ભરવાની માહિતીથી વાલી અને બાળકને માહિતગાર કર્યા.

પરિવારનો માળો, સલામત અને હુંફાળો:- પરિવારનો માળો સલામત અને હુંફાળો તેના વિષે સ્માર્ટ ફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને માહિતી આપવામાં આવી. તેમાં તેની પીડીએફ ધોરણ મુજબ વોટ્સ અપ ગ્રુપ માં મુકવામાં આવતી. તેમાં પ્રવૃત્તિ . YOU TUBE વીડીઓ વગેરે કેવી રીતે જોવા તે સમજાવ્યું.

SSAની વેબસાઇટ પર આપવામાં આવતું સાપ્તાહિક આયોજન:- વિદ્યાર્થીઓને વોટ્સ અપ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું. તે રોજ કાર્યક્રમ નિહાળે તે પ્રમાણે આયોજન કરી ફોલો અપ લેવામાં આવ્યું. મોટ ભાગના વિદ્યાર્થીઓ ભાગ લેતા જણાયા.

ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો:- ડી ડી ગીરનાર પર આવતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ વિષે બહુ વધારે પ્રચાર પ્રસાર કરવામાં આવ્યો અને વાલીઓને ફોન દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું. શેરી મુજબ અમુક બાળકના ઘરે TV ના હોય તો બાજુના ઘરે જોવા માટે પણ બાજુના વાલીને સમજાવવામાં આવ્યું. સમયપત્રક વોટ્સ અપ દ્વારા અને તેની પ્રિન્ટ કાઢીને પણ ફળિયા મુજબ આપવામાં આવતી.

Whatsapp ટેસ્ટ (ધોરણ 3 થી 5 અને ધોરણ 6 થી 8):- સૌ પ્રથમ તો જેના પાસે સ્માર્ટ ફોન હતો તેમને સરળતાથી પ્રશ્નો ના જવાબ આપે તે મુજબ સમજાવવામાં આવ્યું. બાળકો આ ટેસ્ટ ખુબ ઉત્સાહ પૂર્વક આપે છે અને વધારેમાં વધારે વિદ્યાર્થીઓ આ ટેસ્ટ આપે તે માટે તેનું ફોલોઅપ લેવામાં આવે છે.

વર્ચ્યુઅલ શિક્ષણ (Microsoft teams, Google meet, jio meet, zoom app વગેરેના માધ્યમથી):- MICROSOFT TEAM એપ જેમના જોડે સ્માર્ટ ફોને હતા તેમને એપ INSTALL કરાવી અને શરૂવાત થી જ ભણાવવાનું શરૂ કરી દીધું. નેટવર્ક ના કારણે સમસ્યા પડતી. શાળાના તથા આજુબાજુના શિક્ષકોને માર્ગદર્શન આપી ને તેમને પણ આ

એપ વિષે માહિતી આપી. મોટા ભાગ ના બાળકો આ એપ થી જોડાયા અને ખુબ સુંદર રીતે શિક્ષણ કાર્યમાં ભાગ લીધો.

શેરીવર્ગ / ફળિયા શિક્ષણ:- શેરી શિક્ષણ પણ કરવામાં આવ્યું . ફરિયા માં જેટલા ધો ૬ થી ૮ ના બાળકો હોય તેમની ટીમ બનાવી અને તેમને વિષય મુજબ શિક્ષકે નક્કી કરેલ સ્થળે જઈને ભણાવવામાં આવતું. તેમાં પણ ઘણી સફળતા મળી હતી.

Whatsapp / કાઇઝાલા / ટેલિગ્રામ:- ધોરણ મુજબ વોટ્સ એપ ગ્રુપ બનાવી ને શૈક્ષણિક માહિતી રોજ મુકવામાં આવે છે. દુરદર્શન પર આવતા કાર્યક્રમની લીંક રોજ ગ્રુપમાં મુકવામાં આવે છે. આ સિવાય બીજા શૈક્ષણિક પાઠ ની YOU TUBE લીંક મુકવામાં આવે છે.

દીક્ષા એપ:- શાળાના 42 વિદ્યાર્થીઓને દીક્ષા એપ ડાઉન લોડ કરાવીને તેમને તેના ઉપયોગ વિષે માહિતી આપવામાં આવી છે .

ઓનલાઇન ક્વીઝ:- GOOGLE ફોર્મ દ્વારા ONLINE ક્વીઝ લીધેલ છે અને બાળકોએ સારો રિસ્પોન્સ આપેલ છે.

વિદ્યાર્થીઓને કોઈપણ માધ્યમથી નિયમિત ગૃહકાર્ય આપવામાં આવતું હોય અને તેની ચકાસણી થતી હોય તો તે માટે આપે કયો પ્રયોગ કર્યો અને કેવી રીતે સફળતા મેળવી તે અંગેની નોંધ:- MICROSOFT TEAM માં ભણાવવામાં આવતું તે દરમિયાન તેમને HOMEWORK આપવામાં આવતું અને બાળકો તે વોટ્સ અપ દ્વારા લખેલ હોય તેનો ફોટો પાડીને મને વોટ્સ અપ કરતા. શેરી શિક્ષણ દરમિયાન પણ HOMEWORK આપવામાં આવતું તે પછીથી જ્યારે વારો આવે ત્યારે ચકાસવામાં આવતું.

વિદ્યાર્થીઓને વિષયવસ્તુ શીખવવા માટે આપે અન્ય કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયોગ કર્યો હોય તે અંગેની નોંધ:- MICROSOFT ટીમ માં જે પ્રકરણ ચાલે તે પ્રકરણ ની સામાન્ય માહિતી નો ફોટો પાડીને વોટ્સ ગ્રુપ માં મુકવામાં આવતો. જેથી કોઈ બાળક જોડાયા ના હોય તો તે વોટ્સ અપ પરથી માહિતી મેળવે.

વિદ્યાર્થીઓના હોમ લર્નિંગ માટે એસ.એમ.સી સભ્યો, સ્વયંસેવકો, ગ્રામપંચાયત અથવા ગામલોકોનો સહયોગ મેળવ્યો હોય તો તે અંગેની વિગતવાર નોંધ:- શરૂઆત માં SMC ના સભ્યો અને ગ્રામજનોને HOMELEARNING ની માહિતી આપવામાં આવી. તેમાં SMC સભ્યો પણ થોડા ઘણા અંશે મદદ રૂપ થયેલ છે.

જે વિદ્યાર્થીઓ પાસે બિલકુલ ટેકનોલોજીનો અભાવ છે તેઓના શિક્ષણ માટે આપે કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો કરેલ હોય તો તેની નોંધ: જેના જોડે કોઈ જ ઉપકરણ નથી તેમને રૂબરૂ જઈને ભણાવવામાં આવ્યું . તેવા બાળકોને અલગ નોટબુક આપવામાં આવી અને સમયાંતરે વારા પ્રમાણે જઈને ભણાવવામાં આવતું.

હોમલર્નિંગ અંતર્ગત હજુ વધુ સારું કાર્ય કરવા માટે શું શું નવીન પ્રયોગો કરી શકાય? કઈ કઈ નવીન પદ્ધતિઓ અપનાવી શકાય? અથવા અન્ય કોઈ ટેકનોલોજી / માધ્યમનો ઉપયોગ કરી શકાય?- તે આ અંગે આપનું સજ્જેશન/ અભિપ્રાય:- બાળકોને ઘરે શીખીએની જેમ પાઠ મુજબ સોફ્ટ કોપી અથવા હાર્ડ કોપી આપવામાં આવે તો તે દરેક પાઠ વિષે માહિતી મેળવી શકે.

બાળકોનું મૂલ્યાંકન:- બાળકોનું મૂલ્યાંકન ગૂગલ ફોર્મ ધ્વારા કરવામાં આવતું. એકમ કસોટી અને નિદાન કસોટી દ્વારા પણ તેમનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવેલ.

પરિણામ/તારણ:- MICROSOFT TEAM સંદર્ભે બાળકોએ અખા વર્ષ દરમિયાન જોડીને રસ પૂર્વક શિક્ષણ કાર્ય કરેલ છે. અને તેમને બનાવવામાં પણ આ એપ ખુબ મદદરૂપ થયેલ છે.

ક્રમ:- 4

શાળાનું નામ:- પોગલુ પ્રાથમિક શાળા

ડાયસ કોડ:- 24050804201

ક્લસ્ટર:- વદરાડ

તાલુકો:- પ્રાંતિજ

શાળાનો વિસ્તાર (ગ્રામ્ય/શહેરી):- ગ્રામ્ય

શાળામાં ચાલતા ધોરણ:- 1 થી 8

શાળાના કુલ શિક્ષકોની સંખ્યા:- 10

બાળકોની કુલ રજીસ્ટર સંખ્યા:- 282

તે પૈકી સ્માર્ટફોન/ડિજિટલ મોબાઈલ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 212

સાદાફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 69

ટેલિવિઝન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 141

કોઈ માધ્યમ ન હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 1

COVID - 19 અને પરિસ્થિતિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થી વાલી

જાગૃતિ માટે વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકનું નામ:- સમગ્ર શાળા પરિવાર

શિક્ષકનો સંપર્ક નંબર:- 9375592535

શાળાના આચાર્યશ્રીનું નામ:- પટેલ જીનલબેન દ્વારકાદાસ

આચાર્યશ્રીનો સંપર્ક નંબર:- 9375592535

પ્રસ્તાવના:-

કોરોના મહામારીના કપરા સમયમાં જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ શાળામાં આવી શકતા નહોતા ત્યારે મારી શાળાના શિક્ષકોએ અથાગ પ્રયત્નો થકી દરેક વિદ્યાર્થી ઘરે બેઠા શિક્ષણ મેળવે તે માટે ઝુંબેશ હાથ ધરવામાં આવી કોઈપણ કાર્યક્રમની સફળતા તેના આયોજન પર નિર્ભર રહેલી છે સરકાર દ્વારા થતા તમામ પરીપત્રો અને બાળકોની પરિસ્થિતિ અને જરૂરિયાત મુજબ આયોજન કરી કામગીરી કરવામાં આવી. ઘર ઘર શાળા પહોંચાડી શિક્ષણકાર્ય કરવામાં આવ્યું સ્માર્ટફોન ધરાવતા તમામ વાલીના મોબાઈલમાં માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ, દિક્ષા એપ, ક્યુ આર કોડ સ્કેનર, સ્વરક્ષણ તાલીમ whatsapp test વગેરેની રૂબરૂ મુલાકાત કરી માર્ગદર્શન આપી તેનો બહોળો ઉપયોગ કરાવવામાં આવ્યો.

વિશિષ્ટ કામગીરી કરવા માટેની પ્રેરણા:- શિક્ષણનો જીવ હોવાથી આવા કપરા મહામારીના સમયમાં બાળકો શિક્ષણથી વંચિત ન રહી જાય તેની ચિંતા સતત રહેતી જૂન મહિનામાં શાળા શરૂ થતાની સાથે તમામ સ્ટાફ સાથે મિટિંગ કરી ચર્ચા-વિચારણા કર્યા બાદ સુચારુ આયોજન કરી પરિણામ મેળવ્યું. કામગીરીમાં મારી સાથે કામ કરતી તમામ બહેનોની પ્રેરણા અને આંતરસૂઝ રહેલી છે.

કરેલ પ્રયાસનું શીર્ષક:- ઘર ઘર શાળા (ઘરે બેઠા શિક્ષણ)

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીનું ક્ષેત્ર:- સમગ્ર શાળા ધોરણ ૧ થી ૮ ના બાળકો

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીના હેતુઓ:- શાળાના તમામ વિદ્યાર્થી સુધી પહોંચી શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલા રાખી તમામ વિદ્યાર્થીઓ શિક્ષણ મેળવે તે સુનિશ્ચિત કરવું

કામગીરીથી અસર પામેલ જૂથની સંખ્યા:- 282

સરકારશ્રી દ્વારા આ સમયે અમલમાં મુકવામાં આવેલ કાર્યક્રમ અંતર્ગત કરેલ કામગીરી:- ઘરે શીખીએ, એકમ કસોટી સમયસર વિદ્યાર્થીઓને પહોંચાડવી અને પરત મેળવવી. વિદ્યાર્થીઓ નિયમિત હોમ લર્નિંગનો કાર્યક્રમ નિહાળે અને ઘરે બેઠા શિક્ષણ મેળવે તે માટે દરેક વિદ્યાર્થીના વાલી નો રૂબરૂ કે ફોન દ્વારા સંપર્ક કરી માહિતી આપવામાં આવી. દરેક બાળકોને સમયપત્રક આપવામાં આવ્યું અને વિદ્યાર્થીઓ કાર્યક્રમ નિહાળે છે કે નહીં તેનું વર્ગ શિક્ષક દ્વારા ફોનથી ફોલોઅપ લેવામાં આવતું. ધોરણ એક થી આઠના તમામ વિદ્યાર્થીઓ ને માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ દ્વારા ઓનલાઇન શિક્ષણ આપવામાં આવતું.

અન્ય કામગીરીની વિગત:- શાળા દ્વારા શક્ય તમામ પ્રયત્નો કર્યા.

કાર્યક્રમનું અમલીકરણ:- કાર્યક્રમના અમલીકરણ માટે માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ દ્વારા ઓનલાઇન શિક્ષણ અને શેરી શિક્ષણ માટેનું શિક્ષક ટાઈમ ટેબલ બનાવી તેનું ચુસ્તપણે અમલ કરવામાં આવ્યો. બાકી રહેતા વિદ્યાર્થીઓને ફોન દ્વારા સંપર્ક કરી માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું

હોમ લર્નિંગ માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ કેવી રીતે કાર્ય કરવાનું છે તે શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ / વાલીઓને કેવી રીતે સમજાવવામાં આવ્યું?:- ફોન દ્વારા સંપર્ક કરીને અને વાલીઓ અને વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત મુલાકાત લઈને

એકમ કસોટી:- વિદ્યાર્થી અને વાલીની રૂબરૂ મુલાકાત લઈ એકમ કસોટી અને પેપર પહોંચાડવામાં આવ્યા. પેપર આપતા જ તેના લખાણ અંગેનું માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું. વિદ્યાર્થીઓને પેપર લખાઈ જાય પછી વાલી મારફત શાળામાં પરત કરવામાં આવતા.

ઘરે શીખીએ પુસ્તિકાઓ:- ઘરે શીખીએ પુસ્તિકાઓ વર્ગ શિક્ષક દ્વારા દરેક વિદ્યાર્થી સુધી રૂબરૂ સંપર્ક કરી પહોંચાડવામાં આવી હતી લખાઈ ગયા બાદ વાલી દ્વારા અને શિક્ષકો મુલાકાત દરમિયાન પરત લાવતા.

પરિવારનો માળો, સલામત અને હૂંફાળો:- Whatsapp ગ્રુપ દ્વારા લિંક શેર કરી વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચાડવામાં આવતી. કાર્યક્રમ નિહાળી પ્રવૃત્તિ કરે તેનો ફોન દ્વારા માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું. વાલીઓના સહયોગથી વિદ્યાર્થીઓને પ્રવૃત્તિમાં જોડવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

SSAની વેબસાઇટ પર આપવામાં આવતું સાપ્તાહિક આયોજન:- Whatsapp ગ્રુપ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચાડી તારીખ વાઇસ રોજરોજનું લેખનકાર્ય નોટબુક બનાવી કરાવવામાં આવતું તેનાથી વિદ્યાર્થીઓમાં લેખનનો મહાવરો થતો. ફોન દ્વારા સંપર્ક કરી માહિતી મેળવતા અને વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કરેલ લેખનકાર્ય ના ફોટા વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા ગ્રુપમાં મુકવામાં આવતા.

ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો:- દરેક બાળક ટીવી થી શિક્ષણ લઈ શકે તેવો પ્રયત્ન કર્યો.

Whatsapp ટેસ્ટ (ઘોરણ 3 થી 5 અને ઘોરણ 6 થી 8):- રૂબરૂ મુલાકાત કરી સમજાવવામાં આવી દરેક વર્ગ શિક્ષક દ્વારા કામગીરી કરવામાં આવી વિદ્યાર્થીઓને whatsapp ટેસ્ટ મા નવીનતા મળી અને વિષયવસ્તુનું દ્રઢીકરણ થયું.

વર્ચ્યુઅલ શિક્ષણ (Microsoft teams, Google meet, jio meet, zoom app વગેરેના માધ્યમથી):- સ્માર્ટફોન હતા તેમને વર્ચ્યુઅલ વર્ગમાં જોડ્યા.

શેરીવર્ગ / ફળિયા શિક્ષણ:- જે વિદ્યાર્થીઓ વર્ચ્યુઅલ શિક્ષણમાં જોડાઈ શકતા નહોતા તેવા વિદ્યાર્થીઓ માટે શેરી વર્ગ અને ફરજિયાત શિક્ષણ શરૂ કરવામાં આવ્યું તેમાં પણ શિક્ષકોનું ટાઈમ ટેબલ બનાવી રોજરોજ જુદા જુદા શિક્ષક જુદા જુદા ફળિયામાં જઈ વિદ્યાર્થીઓને એકઠા કરી પ્રત્યક્ષ શિક્ષણ આપવામાં આવ્યું અને માર્ગદર્શન મળી રહે તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી.

શાળાની પોતાની YouTube ચેનલ/ YouTube પરની શૈક્ષણિક સામગ્રીનો ઉપયોગ:- Microsoft teams દ્વારા ઓનલાઇન શિક્ષણ વખતે ધોરણ 6 થી 8 ના શિક્ષકો દ્વારા YouTube માં રહેલા વિષયવસ્તુ ને લગતા શૈક્ષણિક વીડિયો પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રયોગો શેર કરી સમજ આપવામાં આવતી.

Whatsapp / કાઇઝાલા / ટેલિગ્રામ:- ધોરણ એકથી આઠના તમામ વિદ્યાર્થીઓને સમાવતા ધોરણ પ્રમાણેના whatsapp ગ્રુપ બનાવ્યા છે જેમાં આચાર્યશ્રી દરેક ગ્રુપમાં અને ભણાવતા તમામ વિષય શિક્ષકો જે તે ધોરણના ગ્રુપમાં જોડાયેલા છે જેથી વિષય વાઇઝ સતત ગ્રુપમાં માર્ગદર્શન આપવામાં આવે.

દિક્ષા એપ:- સ્માર્ટફોન ધરાવતા ધોરણ 3 થી 8 ના તમામ વિદ્યાર્થીઓના વાલીઓ ના મોબાઈલ માં દિક્ષા એપ ડાઉનલોડ કરાવી ક્યુ આર કોડ સ્કેન કરી એકમ પ્રમાણે ના વીડિયો જોઈ અભ્યાસ કરતા અને ધોરણ 5 થી 8 ની કન્યાઓને સ્વરક્ષણ તાલીમ માટે શિક્ષકો દ્વારા સતત માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું.

વિદ્યાર્થીઓને કોઈપણ માધ્યમથી નિયમિત ગૃહકાર્ય આપવામાં આવતું હોય અને તેની ચકાસણી થતી હોય તો તે માટે આપે કયો પ્રયોગ કર્યો અને કેવી રીતે સફળતા મેળવી તે અંગેની નોંધ:- એકમ શીખ્યા બાદ પાઠના અંતે આવેલ સ્વાધ્યાય કાર્ય નું લેખન કાર્ય કરવાનું કહેવામાં આવતું અને રૂબરૂ મુલાકાત વખતે શિક્ષક દ્વારા ચેક કરી સહી કરવામાં આવતી.

વિદ્યાર્થીઓને વિષયવસ્તુ શીખવવા માટે આપે અન્ય કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયોગ કર્યો હોય તે અંગેની નોંધ:- શેરી શિક્ષણમાં ધોરણ 1 થી 2 ધોરણ 3 થી 5 અને ધોરણ 6 થી 8 ના

વિદ્યાર્થીઓને એક સાથે શિક્ષણ આપવામાં આવતું. તેમાં વિદ્યાર્થીઓ એકબીજા સાથે ચર્ચા કરીને પણ શિક્ષણ મેળવતા અને શિક્ષક પાસેથી માર્ગદર્શન મેળવતા.

વિદ્યાર્થીઓના હોમ લર્નિંગ માટે એસ.એમ.સી સભ્યો, સ્વયંસેવકો, ગ્રામપંચાયત અથવા ગામલોકોનો સહયોગ મેળવ્યો હોય તો તે અંગેની વિગતવાર નોંધ:- વિદ્યાર્થીઓના વાલીઓ, મોટા ભાઈ-બહેન, આસપાસ રહેતા હાઈસ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓની મદદ લઈ શિક્ષણકાર્ય કરાવવામાં આવ્યું.

જે વિદ્યાર્થીઓ પાસે બિલકુલ ટેકનોલોજીનો અભાવ છે તેઓના શિક્ષણ માટે આપે કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો કરેલ હોય તો તેની નોંધ:- વ્યક્તિગત મુલાકાત દ્વારા અને તેની આસપાસ રહેતા વિદ્યાર્થીના ઘરે જઈ ટીવી માં આવતો કાર્યક્રમ નિહાળી શિક્ષણ મેળવે તેવી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી.

બાળકોનું મૂલ્યાંકન:- ઘરે શીખ પુસ્તકનું મૂલ્યાંકન, એકમ કસોટીની ચકાસણીના આધારે અને રૂબરૂ મુલાકાત વખતે વિદ્યાર્થીઓના એકમ પ્રમાણે સ્વાધ્યાયની ચકાસણી કરી બાળકોનું સતત મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું અને વિષય શિક્ષક દ્વારા ઉપચારાત્મક કાર્ય કરાવી પુનઃકસોટી પણ લેવામાં આવી.

પરિણામ/તારણ:- સતત મહેનત સારું પરિણામ લાવી.

ક્રમ:- 5

શાળાનું નામ:- ધી ફેન્ડઝ હાઈસ્કૂલ, સલાલ

ડાયસ કોડ:- 24050805003

ક્લસ્ટર:- સલાલ

તાલુકો:- પ્રાંતિજ

શાળાનો વિસ્તાર (ગ્રામ્ય/શહેરી):- ગ્રામ્ય

શાળામાં ચાલતા ધોરણ:- 9 થી 12

શાળાના કુલ શિક્ષકોની સંખ્યા:- 7

બાળકોની કુલ રજીસ્ટર સંખ્યા:- 247

તે પૈકી સ્માર્ટફોન/ડિજિટલ મોબાઈલ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 224

સાદાફોન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 23

ટેલિવિઝન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 238

કોઈ માધ્યમ ન હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 9

COVID - 19 અને પરિસ્થિતિ દરમિયાન વિદ્યાર્થીઓના શિક્ષણ તેમજ વિદ્યાર્થી વાલી

જાગૃતિ માટે વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકનું નામ:- પટેલ ભાવિનકુમાર જયંતિભાઈ

શિક્ષકનો સંપર્ક નંબર:- 9428135315

શાળાના આચાર્યશ્રીનું નામ:- પંચાલ હસમુખભાઈ દલસુખભાઈ

આચાર્યશ્રીનો સંપર્ક નંબર:- 9898533263

પ્રસ્તાવના:-

Lockdown ના સમયમાં ગામલોકોની મદદ લઈ શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ કાર્ય કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

વિશિષ્ટ કામગીરી કરવા માટેની પ્રેરણા:- આ કામ માટેની પ્રેરણા મને વિદ્યાર્થી પાસેથી

અને ઓનલાઈન વિડીયોથી મળી. જેટલા પણ ઓનલાઈન વિડીયો મારા ધ્યાન પર

આવ્યા તે બધામાં મોટાભાગે એનિમેશન અને પીકચર જ હતા. પાઠ્યપુસ્તક તો ક્યાંય

જોવા જ ન મળ્યું. એ અરસામાં એક વિદ્યાર્થીએ એ મને પૂછ્યું કે, 'સાહેબ પાઠ્યપુસ્તક ક્યારે

ભણવાનું?' અને એ વિદ્યાર્થીના એ સવાલે મને આ કામ માટે પ્રેર્યો.

કરેલ પ્રયાસનું શીર્ષક:- ચાલો પાઠ્યપુસ્તક ભણીએ.

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીનું ક્ષેત્ર:- ધોરણ 9 અને ધોરણ 10 ના વિદ્યાર્થીઓ

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીના હેતુઓ:-

- (1) વિદ્યાર્થીઓ ઓનલાઇન શિક્ષણમાં પાઠ્યપુસ્તકથી વિમુખ ન થાય.
- (2) શિક્ષક પાઠ્યપુસ્તકથી વિમુખ ન થાય
- (3) પાઠ્યપુસ્તકનું મહત્વ જળવાઈ રહે.
- (4) વિદ્યાર્થીની પાઠ્યપુસ્તકમાં રસ અને રુચિ જળવાઈ રહે

કામગીરીથી અસર પામેલ જૂથની સંખ્યા:- 106

સરકારશ્રી દ્વારા આ સમયે અમલમાં મુકવામાં આવેલ કાર્યક્રમ અંતર્ગત કરેલ કામગીરી:- માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સને ઓનલાઇન શિક્ષણનું પ્લેટફોર્મ બનાવવા માટે શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને આ ટેકનોલોજી અંગેનું ટેકનિકલ જ્ઞાન મળી રહે તે માટે 'TechParv' YouTube ચેનલ બનાવી. જેમાં માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સને લગતા વિડીયોનું નિદર્શન કર્યું. જેમાં શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થી મિત્રોનો ખૂબ સારો સહકાર મળ્યો. એમના પ્રશ્નો હલ કરવાનો મોકો મળ્યો. 'StudyParv' શૈક્ષણિક ચેનલ દ્વારા ધોરણ 9 અને ધોરણ 10 ના વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન વિષયનું પાઠ્યપુસ્તક ભણાવવાનો મોકો લીધો.

અન્ય કામગીરીની વિગત:- વિદ્યાર્થીઓના ઘરે જઈને ઓનલાઇન શિક્ષણ માટે શું જરૂરી છે? કેવી રીતે ઓનલાઇન જોડાશો? અસાઇમેન્ટ કેવી રીતે સબમિટ કરશો? ઓનલાઇન હોમવર્ક કેવી રીતે બતાવશો? લિન્ક કેવી રીતે ઓપન થાય? ઓનલાઇન પ્રશ્ન કેવી રીતે પૂછી શકાય વગેરે જેવા શૈક્ષણિક અને ટેકનિકલ પ્રશ્નોનું સમાધાન.

કાર્યક્રમનું અમલીકરણ:- મારા 'ચાલો પાઠ્યપુસ્તક ભણીએ' કાર્યક્રમને કાર્યાન્વિત કરવા 'StudyParv' નામની YouTube ચેનલ અને ઓનલાઇન શિક્ષણના પ્લેટફોર્મ તરીકે માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ ને લગતી ટેકનિકલ માહિતી માટે 'TechParv' નામની YouTube ચેનલ બનાવી.

હોમ લર્નિંગ માટે દરેક વિદ્યાર્થીએ કેવી રીતે કાર્ય કરવાનું છે તે શાળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ / વાલીઓને કેવી રીતે સમજાવવામાં આવ્યું?:- Whatsapp અને teams નો ઉપયોગ કર્યો.

એકમ કસોટી: સમય મર્યાદામાં એકમ કસોટી લીધી.

ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત થતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો:- દરેક બાળક કાર્યક્રમ જોઈ શકે તેવું આયોજન કરી ઉપચારાત્મક કાર્ય કર્યું.

વર્ચ્યુઅલ શિક્ષણ (Microsoft teams, Google meet, jio meet, zoom app વગેરેના માધ્યમથી):- શૈક્ષણિક મુદ્દા પ્રમાણે વિડીયો મોકલી શિક્ષણકાર્ય કરાવ્યું.

શાળાની પોતાની YouTube ચેનલ/ YouTube પરની શૈક્ષણિક સામગ્રીનો ઉપયોગ:- મેં મારી પોતાની YouTube ચેનલ "StudyParv" બનાવી. મેં જોયું કે YouTube પર આવતા શૈક્ષણિક કાર્યક્રમમાં પાઠ્યપુસ્તક કોઈ ભણાવતું નથી, જો વિદ્યાર્થીઓ પાઠ્યપુસ્તકથી વિમુખ થઈ જાય તો એ એમના શિક્ષણ માટે સારું નથી. આથી મેં મારી YouTube ચેનલમાં માત્ર પાઠ્યપુસ્તકનો ઉપયોગ કરીને વિદ્યાર્થીઓને ભણાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

Whatsapp / કાઇઝાલા / ટેલિગ્રામ:- વોટ્સએપનો ઉપયોગ વિદ્યાર્થીઓના ધોરણ વાઇઝ ગ્રુપ બનાવીને માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સની લિન્ક મોકલવા. અભ્યાસને લગતા અન્ય વિડીયો, પૂરક સાહિત્ય, વાચન સામગ્રીને વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચાડવા. એકમ કસોટીના પેપર પહોંચાડવા. જાતે બનાવેલ વિડીયો અને પૂરક સાહિત્ય વિતરણ.

દિક્ષા એપ:- DIKSHA એપ્લિકેશનમાં મેં ધોરણ-9 અને ધોરણ -10ના વિજ્ઞાન વિષયના વિડીયો લેસન રેકોર્ડ કરાવ્યા. જેમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સમજાવી અને વિદ્યાર્થીઓને સમજાવ્યું કે કેવી રીતે QR code સ્કેન કરીને એ પ્રવૃત્તિ કે લેસન જોઈ શકાય. ઉપરાંત DIKSHA એપનો ઉપયોગ કરીને જે તે વિષયના પ્રકરણના વિડીયો અને સાહિત્ય કેવી રીતે access કરવું તે સમજાવ્યું.

વિદ્યાર્થીઓને કોઈપણ માધ્યમથી નિયમિત ગૃહકાર્ય આપવામાં આવતું હોય અને તેની ચકાસણી થતી હોય તો તે માટે આપે કયો પ્રયોગ કર્યો અને કેવી રીતે સફળતા મેળવી તે અંગેની નોંધ:- વિદ્યાર્થીઓને હોમવર્ક માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ્સ પર લેવામાં આવતા વર્ચ્યુઅલ ક્લાસના અંતે આપવામાં આવતું. એ સિવાય વિદ્યાર્થીઓને હોમવર્ક અને વધારાની તૈયારી માટે ટાઈમ ટેબલ બનાવવામાં આવ્યું હતું જે મુજબ પ્રત્યેક શિક્ષક પોતાને ફાળવેલ વારમાં વિદ્યાર્થીઓને હોમવર્ક આપતાં.

વિદ્યાર્થીઓને વિષયવસ્તુ શીખવવા માટે આપે અન્ય કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયોગ કર્યો હોય તે અંગેની નોંધ:- વિષયવસ્તુ શીખવવા માટે હું મેં બનાવેલી StudyParv YouTube ચેનલ પર માત્ર પાઠ્યપુસ્તક જ ભણાવવાનો પ્રયોગ કર્યો. જે વિદ્યાર્થીઓને ખૂબ પસંદ આવ્યો.

જે વિદ્યાર્થીઓ પાસે બિલકુલ ટેકનોલોજીનો અભાવ છે તેઓના શિક્ષણ માટે આપે કોઈ વિશિષ્ટ પ્રયત્નો કરેલ હોય તો તેની નોંધ:- હા, જેમની પાસે ટેકનિકલ ઉપકરણ ઉપલબ્ધ નહોતા એવા વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષકો દ્વારા જાતે સાહિત્ય લખીને એની પ્રિન્ટ લઈને વિદ્યાર્થીઓના ઘર સુધી પહોંચાડવામાં આવી.

હોમલર્નિંગ અંતર્ગત હજુ વધુ સારું કાર્ય કરવા માટે શું શું નવીન પ્રયોગો કરી શકાય? કઈ કઈ નવીન પદ્ધતિઓ અપનાવી શકાય? અથવા અન્ય કોઈ ટેકનોલોજી / માધ્યમનો ઉપયોગ કરી શકાય?- તે આ અંગે આપનું સજ્જેશન/ અભિપ્રાય:- વર્ચ્યુઅલ ક્લાસમાં વધુ બાળક જોડાય તેવા પ્રયત્નો કર્યા.

બાળકોનું મૂલ્યાંકન:- વિડીયો પોસ્ટ કર્યા પછી બાળકો સાથે ટેલિફોનિક ચર્ચા દ્વારા અને શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર દ્વારા તૈયાર કરાયેલ ધોરણ-9 અને ધોરણ-10 ના પુસ્તક 'નમૂનારૂપ પ્રશ્નો'ની નકલ વિદ્યાર્થીઓને આપીને મૂલ્યાંકન થયું. ઉપરાંત એકમ કસોટી પણ મૂલ્યાંકન માટે આધારભૂત બની રહી.

પરિણામ/તારણ:- ઓનલાઇન શિક્ષણથી બાળકો પરિચિત થયા.

ક્રમ:- 6

શાળા:- કતપુર પ્રાથમિક શાળા

ડાયસ કોડ:- 24050802401

ક્લસ્ટર:- પ્રાંતિજ-2

તાલુકો:- પ્રાંતિજ

શાળાનો વિસ્તાર:- ગ્રામ્ય

શાળામાં ચાલતા ધોરણ:- 1 થી 5

ગામની કુલ વસ્તી:- 863

શાળાના કુલ શિક્ષકો:- 4

બાળકોની રજીસ્ટર સંખ્યા:-

તે પૈકી સ્માર્ટફોન/ડિજિટલ મોબાઈલ ધરાવતા બાળકોની સંખ્યા:- 38

સાદા ફોન ધરાવતા બાળકોની સંખ્યા:- 61

ટેલિવિઝન ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 48

કોઈપણ માધ્યમ ન હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા:- 13

વિશિષ્ટ કામગીરી કરનાર શિક્ષકનું નામ:- સુમરા ફરીદાબીબી નજામિયાં

આચાર્યશ્રીનું નામ:- મકવાણા મહેશસિંહ ચેહરસિંહ

સંપર્ક નંબર:- 9924248411

પ્રસ્તાવના:-

Covid 19 ની વૈશ્વિક મહામારીના સમયમાં સમાજ સ્વસ્થ થયો તે જોવા મળ્યું. જીવન અને મૃત્યુ વચ્ચે કેટલું અંતર છે તે જાણ્યું. પતિ-પત્ની, ભાઈ, પાડોશી, મિત્રો વચ્ચેના સારા અને ખોટા સબંધોની ઓળખાણ થઈ. કેટલીક જગ્યાએ આપણી વચ્ચેથી જ કેટલાક મહામાનવ બનીને આપણા માટે પ્રથમ હરોળના યોદ્ધા બન્યા. જેમ કે પોલીસ, ડોક્ટર, નર્સ અને વૈજ્ઞાનિકો વગેરે. તો એમાં શિક્ષકો પણ કેમ બાકી રહી જાય? દરેક કાર્યમાં હંમેશા તત્પરતાથી જોડાતા શિક્ષકો આ વખતે પણ હંમેશની જેમ પોતાની ફરજને વળગી રહ્યા. 'શાળા બંધ છે શિક્ષણ નહીં' શિક્ષણ વિભાગના આ સૂત્ર અને ખરેખર સાર્થક કરી બતાવ્યું.

વિશિષ્ટ કામગીરી કરવા માટેની પ્રેરણા:- ધોરણ-૧-૨ના વર્ગની જવાબદારી મેં સ્વીકારી છે. તેમનો પાલો ચણવાની જવાબદારી મારી છે. તેમના વાલીને દિલાસો આપ્યો છે. તમારું બાળક એ મારું બાળક છે. તેને શિક્ષણથી વંચિત રહેવા દઈશ નહીં. શાળા ભલે બંધ હોય પણ બાળકને તેની કક્ષા પ્રમાણે મળવાપાત્ર અક્ષરજ્ઞાનથી વંચિત રાખીશ નહીં. મારી અંદર રહેલા શિક્ષકે જ મને શાળા બંધ થતાં જ બાળકોને શીખવા માટે પ્રેરણા આપી.

કરેલા પ્રયાસનું શીર્ષક:- શાળા ભલે બંધ છે પણ શિક્ષણની શેરી બંધ નથી.

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરી ક્ષેત્ર:- ધોરણ 1 અને 2ના બાળકો, કતપુર પ્રાથમિક શાળા

કરેલ વિશિષ્ટ કામગીરીના હેતુઓ:-

1. શાળા બંધ છે શિક્ષણ નહીં, દરેક ઘરે માંડી શિક્ષણની પરબ.
2. બાળક શિક્ષણથી વંચિત રહે નહીં.
3. બાળકના માનસ ઉપર શિક્ષણ પ્રત્યેનો પ્રેમ જળવાયેલો રહે.
4. બાળકની કલ્પનાશક્તિનો વિકાસ કરવો.
5. બાળક જ્યાં રોકાય ત્યાંથી આગળ લઈ જવું.
6. દરેક બાળક વાંચન, લેખન, ગણન કરે.

લોકડાઉન દરમિયાન શરૂઆતમાં ગામની સ્થિતિ:-

સાબરકાંઠા જિલ્લાના પ્રાંતિજ તાલુકાના ખોબા જેવડા ગામમાં લોકડાઉન પહેલા સાધન-સંપન્નથી ગુંજતું ગામ હતું. ગામના દરેક માણસને દિવસ ઉગતાની સાથે પોતાના કર્મ કરવાની ઈચ્છા હતી. પોતાના પરિવાર માટે તેમજ પોતાના વ્યવસાય માટે તેમજ સમાજમાં પૈસે ટકે સુખી થઈ પોતાના બાળકો માટે બે પૈસા રળવાની ઈચ્છાથી સમગ્ર ગામ દોડતું જોવા મળતું. નેશનલ હાઈવેની બાજુમાં આવેલા નાનકડા ગામમાં દેવીપુજક સમાજ વેપાર કરવા માટે પોતાના ધંધા-રોજગાર માટે રોડની બાજુમાં પોતાની રોજી માટે દિવસભર કામમાં પરોવાયેલો જોવા મળતો. દરેક માણસના પગ માં ઉમંગ હતો ઉત્સાહ તો ખૂબ આનંદ મંગલ કરતો રૂડું રૂપાળું ગામડું હતું.

Lockdown લાગતાં જ જાણે બધું જ થંભી ગયું. ગામના દરેક વ્યક્તિના મોઢા પર ચિંતા હતી કે હવે શું? ક્યારે પૂરું થશે?

ગામમાં પ્રચાર-પ્રસાર માટે આપે કોઈ વિશેષ પ્રયત્ન કર્યા હોય તો તેની નોંધ:-
કોરોના સંદર્ભે જાગૃતિ તથા કોરોનાથી બચવા માટે વાલી તથા વિદ્યાર્થીઓને કોરોનાની ગાઈડલાઈન મુજબ સોશિયલ ડિસ્ટન્સ અને માસ્ક, સેનીટાઇઝરના ઉપયોગ કરવા માટેની વિશેષ માહિતી આપી. સમગ્ર સ્ટાફે રૂબરૂ સંપર્ક કરી અને કોઈપણ વ્યક્તિને કામ વગર ઘરની બહાર ન નીકળવા સમજાવ્યા.

એકમ કસોટી:- વિદ્યાર્થીઓને એકમ કસોટી ઘેર ઘેર ફરીને આપી. વાલીશ્રીને માર્ગદર્શન આપી લખાવવા માટે કહ્યું. બાળકને પાસે બેસી લખવા માટે માર્ગદર્શન આપ્યું. આ કાર્ય માટે એસએમસી અધ્યક્ષની મદદ લેવામાં આવી.

મુશ્કેલીઓ:-

કોરોનાની ગાઈડલાઈન મુજબ તમામ સૂચનાઓનું પાલન કરીને બાળકોને પોતાના ઘરે લખવા માટે આપી તો ખરી! પણ શાળાની જેમ ડેસ્કબોર્ડ સહિતની સુવિધાઓના અભાવના કારણે એકમ કસોટી લખવામાં મુશ્કેલી જોવા મળી. કેટલાક બાળકોના વાલી પોતે નિરક્ષર હોવાથી અથવા ઓછું ભણેલા હોવાથી બાળકોને જવાબ લખવામાં કે અન્ય શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓમાં સહકાર આપી શકતા ન હતા. મજૂરી કાર્ય માટે વાલી સાથે બાળક બહાર જતો હોવાથી ઝડપથી સંપર્ક કરી શકાતો ન હતો.

કરેલ પ્રયાસ:-

બાળકોને એકમ કસોટીની વહેંચણી કરતી વખતે બાળકને રૂબરૂમાં પ્રવૃત્તિ દીઠ સમજણ આપવામાં આવતી. કોઈ બાબતમાં ખબર ન પડે તો વાલીએ ફોન સંપર્ક કરવા માટે કહેવામાં આવતું. જે બાળકો પાસે ડેસ્કબોર્ડ ન હતા તેમને શાળા દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવ્યા.

ઘરે શીખીએ પુસ્તિકા:- ઘરે શીખીએ પુસ્તિકા શેરી દીઠ વિદ્યાર્થીનો સંપર્ક કરી રૂબરૂ વહેંચવામાં આવી. ફોન દ્વારા પૂછીને લખાઈ ગયેલ હોય તો પરત શેરીમાં રૂબરૂ જઈ લેવામાં આવતી. SMC અધ્યક્ષ અને સભ્યોનો સહયોગ લેવામાં આવ્યો.

મુશ્કેલીઓ:-

વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય માર્ગદર્શનનો સમય ઓછો પડતો હોવાથી, રૂબરૂ મુલાકાત વખતે મોટા ભાગે બાળકો ખેતરમાં કે મજૂરી ગયેલા હોવાથી બાળકોની હાજરી નહીવત રહેતી. માર્ગદર્શન આપી શકતા નહીં.

પ્રયાસ:-

વહેલી સવારે શેરીમાં રૂબરૂ મુલાકાત કરવામાં આવતી જેમાં વાલી અને વિદ્યાર્થીનો સંપર્ક કરી માર્ગદર્શન આપવામાં આવતું.

કામગીરીની વિગત:-

- બાળકોને પાઠ્યપુસ્તકના એકમ મુજબ સ્વાધ્યાય પુસ્તિકામાં લેખન અને તેની તપાસ.
- હોમ લર્નિંગ અંતર્ગત કાર્ય.
- ઘરે શીખીએ અંકોની વહેંચણી.
- ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત કાર્યક્રમોનું નિદર્શન.
- વિડીયો લીંક દ્વારા શિક્ષણ.
- દરેક ફળિયામાં શેરી શિક્ષણ.
- બીજા સત્રમાં દરરોજ બપોરે ૩ કલાકથી ૪:૩૦ કલાક દરમિયાન પ્રિય બાળકોને અભ્યાસ.

અન્ય કામગીરી:- શેરી શિક્ષણ અને રૂબરૂ મુલાકાત દરમિયાન મેં મારા બીજા ધોરણના બાળકોમાંથી પ્રિય બાળકોને અલગ તારવ્યા અને મેં તેનું લિસ્ટ બનાવીને તેમને શેરી શિક્ષણ દરમિયાન બપોરે ૩:૦૦ થી ૪:૩૦ દરમિયાન તેમને ગામના મંદિરમાં બોલાવ્યા.

કાર્યક્રમનું અમલીકરણ:- સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન ફોન સંપર્ક અને રૂબરૂ મુલાકાત લઈને કામગીરી જાળવી રાખવામાં આવી.

ડીડી ગિરનાર પર પ્રસારિત થતાં કાર્યક્રમ:- વિદ્યાર્થીઓને રૂબરૂ મળી ધોરણ વાઇઝ કયા સમયે કયો કાર્યક્રમ આવે છે તેની જાણ કરવામાં આવતી. વાલી ને ફોન દ્વારા અને રૂબરૂ સંપર્ક કરી જાગૃતિ લાવવામાં આવી. રૂબરૂ મુલાકાત દરમિયાન સમજ ન પડતી હોય તે

વિષયવસ્તુનું માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. જે બાળકના ઘરે ટીવી ન હતી તેવા બાળકોને ટીવી વાળા બાળકોના ઘરે કાર્યક્રમ નિહાળવા માટે કહેવામાં આવ્યું.

ફાયદા:- કાર્યક્રમ શિક્ષકો દ્વારા રજૂ થતો હોવાથી રસપ્રદ બનતો. નવી યુક્તિ પ્રયુક્તિ બતાવવામાં આવતી હોવાથી બાળકોને રસ પડતો. દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય સાધન હોવાથી બાળકો તલ્લીનતાથી કાર્યક્રમો જોતા

વર્ચ્યુઅલ શિક્ષણ:- Microsoft teams દ્વારા

શેરી શિક્ષણ:- અલગ અલગ ફળિયામાં જઈને બાળકોને શીખવવામાં આવતું.

શાળાની પોતાની YouTube પરની શૈક્ષણિક સામગ્રીનો ઉપયોગ:- અન્ય શિક્ષકોએ મુકેલ વિડીયો whatsapp ગ્રુપમાં બાળકો સુધી મોકલવામાં આવતા.

વિદ્યાર્થી - વાલીની રૂબરૂ મુલાકાત:- નિયમિત રીતે મુલાકાત લેવામાં આવતી.

વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સિદ્ધિના મૂલ્યાંકન માટે વિશેષ પ્રયાસ:- પ્રિય બાળકો માટે ચોપડા બનાવેલ જેમાં દરેક ક્ષમતા શીખવાડી પછી તેની પાછળ તે કેટલું સમજ્યો અને શીખ્યો તે જોવા માટે જાતે લખે તેવા પ્રશ્નો લખવા અથવા વિષયવસ્તુ આપ્યું.

વિદ્યાર્થીઓ સાથે સંદેશાવ્યવહાર માટે કરેલ પ્રયાસ:- રૂબરૂ મુલાકાત અને ફોન સંપર્ક.

વિદ્યાર્થીઓના હોમ લર્નિંગ માટે:- SMC અધ્યક્ષ અને અન્ય સભ્યોનો સહયોગ લેવામાં આવતો તેમાં અધ્યક્ષ ફળિયામાં શેરી શિક્ષણ માટે જતા ત્યારે બેસવાની વ્યવસ્થા કરી આપતા.

જે વિદ્યાર્થીઓ પાસે બિલકુલ ટેકનોલોજીનો અભાવ એવા બાળકો માટે કરેલ પ્રયાસ:- રૂબરૂ મુલાકાત

હોમ લર્નિંગ સંદર્ભે અભિપ્રાય:- હોમ લર્નિંગ એક સારી વસ્તુ છે. બાળકો ઘેર બેઠા અભ્યાસ કરી શકે છે. પણ નિરક્ષર અથવા ઓછું શીખેલા વાલીના બાળકોને ઘરે પુરતું માર્ગદર્શન મળતું નથી. બાળકો પાસે અમુક પ્રવૃત્તિઓ કરવા માટે પૂરતી સાધનસામગ્રી ન હોય તો કામગીરી અટકી જાય છે.

બાળકોનું મૂલ્યાંકન:- એકમ કસોટી ઉપરાંત દરેક બાળકોને વાંચન, લેખન અને ગણનનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું.

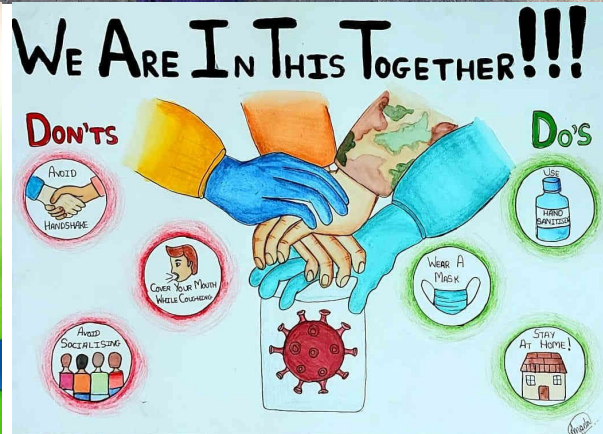
પરિણામ/તારણ:- ઉપરોક્ત પ્રયત્નના પરિણામે બાળકો વાંચન, લેખન અને ગણન કરતા થઈ ગયા. સૌથી અગત્યની અને મહત્વની વાત એ છે કે બાળકોમાં આત્મવિશ્વાસ પેદા થયો જેથી તેમને હવે પછીના ધોરણમાં વધુ મુશ્કેલી પડશે નહીં.

તસવીરી ઝલક



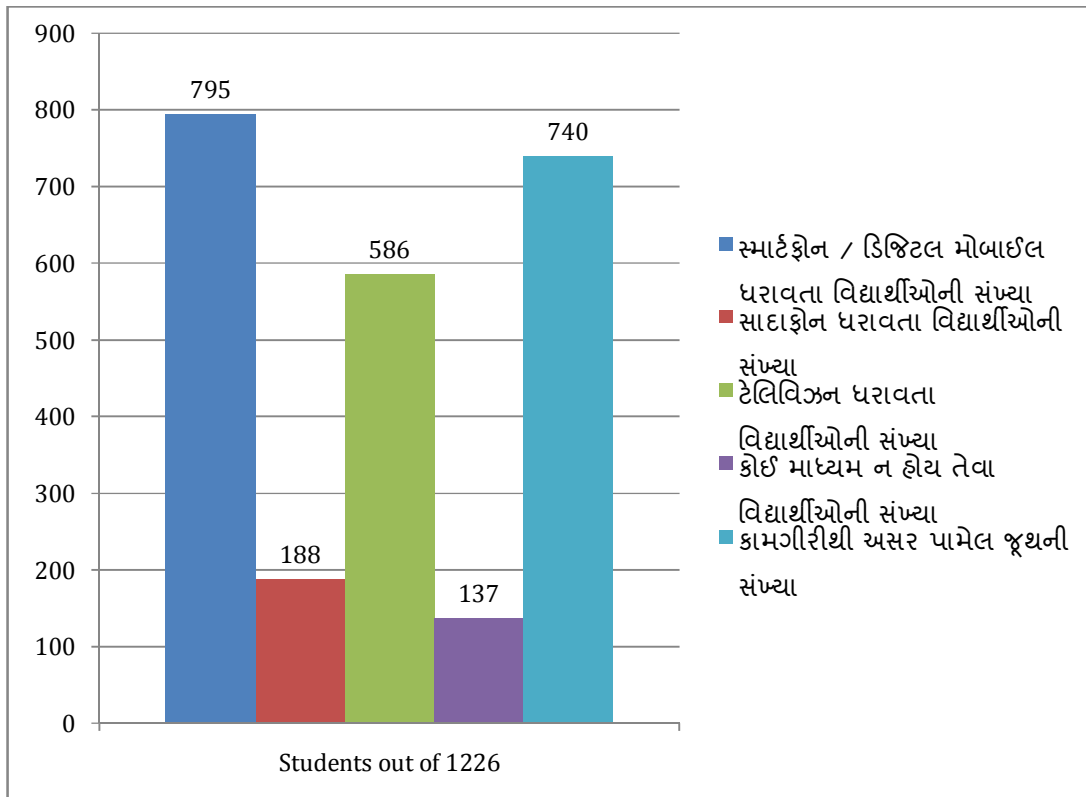






પ્રકરણ-૪ :- માહિતીનું વિશ્લેષણ.

સંશોધન રિપોર્ટના આધારે ઉભરી આવેલ બાબતો. કેટલાક ચાર્ટ્સ દ્વારા આપણે આ સંશોધનની માહિતી સમજીએ.



પ્રકરણ-૫ :- પરિણામ અને તારણ.

સંશોધનના સમાવિષ્ટ કુલ 6 શાળાઓ અને તેમાં અભ્યાસ કરતા કુલ 1200 કરતાં વધુ બાળકો માટે કરેલા સંશોધનના આધારે નીચેના તારણો તારવી શકાય.

1. જે બાળકો પાસે એક પણ માધ્યમ નથી તેમના માટે મોટાભાગની શાળાઓએ શેરી શિક્ષણનો પ્રયોગ સફળતા પૂર્વક કર્યો છે.
2. મોટાભાગના શિક્ષકો માને છે કે સામાન્ય સ્થિતિ કરતાં આ વખતે બાળકોના પરિણામ પર વિપરીત અસર થઈ છે.
3. કુલ ટેલિવિઝન ધારક બાળકો કરતાં ટેલિવિઝન પર પ્રસારિત કાર્યક્રમો જોનાર બાળકોની સંખ્યા વધુ છે જે દર્શાવે છે કે વાલીઓએ પણ સમજદારી દાખવી જે બાળકો ટીવી ધરાવતા નથી તેઓને ટેલિવિઝન પર કાર્યક્રમ પોતાના ઘરે જોવા દીધેલ છે.
4. જ્યાં નેટવર્ક અને સ્માર્ટફોનની સુવિધા ઉપલબ્ધ હોય ત્યાં વર્ચ્યુઅલ ક્લાસ માટેનો શિક્ષકોએ સારો પ્રયાસ કર્યો છે.
5. યુટ્યુબ અને દિક્ષા એપ્લિકેશન ઘરે અભ્યાસ કરવા માટેના સારા માધ્યમો બન્યા છે. બંને માધ્યમો વધુમાં વધુ બાળકો માટે ઉપલબ્ધ બન્યા છે.
6. સૌથી વધુ સમસ્યા નાના બાળકોને પડી છે. જેમને વર્ચ્યુઅલ માધ્યમોનો ઉપયોગ કરવામાં અગવડતા પડે અને અમુક સમયે રૂબરૂ સંપર્ક શક્ય ન બને એવા સમયે એમનું શિક્ષણ બગડી શકે છે.
7. વાલીનો સહયોગ એ ખુબ મોટી ભૂમિકા ભજવે છે. (અહીં મોટાભાગના સહભાગીઓએ જણાવ્યું છે કે વાલીઓનો સારો સહયોગ એ એમની સફળતા મેળવવામાં સહાયરૂપ કારકબળ બન્યું છે.)
8. બાળકો સાથે સંપર્ક કરવા માટે સૌથી વધુ રૂબરૂ મુલાકાત, ત્યારબાદ WHATSAPP GROUP અને છેલ્લે ફોન દ્વારા સંપર્ક એવી રીતે પ્રયાસ કરવામાં આવ્યા છે.
9. ધોરણ 1 થી 5 ની સરખામણીમાં ધોરણ 1 થી 8 ની શાળાના બાળકો વર્ચ્યુઅલ ક્લાસરૂમમાં વધુ સંખ્યામાં જોડાયા છે.

આગામી હોમ લર્નિંગ માટેની ભલામણો.

- ઓનલાઇન ઇ-લર્નિંગને વધુ અસરકારક બનાવવા માટેના ઉપાયો:
- પૂરેપૂરી તૈયારી સાથે વર્ગખંડ કાર્યનું આયોજન કરવું.
- બાળકોને પણ પોતાની તૈયારી કરી શકે તે માટે પૂરતો સમય મળે તેવું આયોજન કરવું.
- શક્ય એટલા વધુ બાળકો જોડાય તેવા પ્રયાસ કરવા.
- સેશન્સ (વર્ગો)ની વચ્ચે વિરામ આપવાનો પ્રયત્ન કરવો, જેથી બાળકની એકાગ્રતા વધારી શકાય.
- બાળકના અભ્યાસ માટે તેના ધ્યાનમાં દ્રશ્ય વિક્ષેપ ન સર્જાય, તેવી શાંત જગ્યા પસંદ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો.
- સ્ક્રીન પર નજર રાખવામાં બાળકને તકલીફ ન પડે, તે રીતે તેને ગોઠવવાની કોશિશ કરવી, કારણ કે, બાળકનો અડધો સમય માત્ર ચોક્કસ લખાણ વાંચવામાં પસાર થતો હોય છે અને તેનાથી તેની દ્રષ્ટિને નુકસાન પહોંચી શકે છે.
- બાળકને જે શીખવવામાં આવ્યું, તે સમજાયું છે કે કેમ, તે જાણવા મેમરી ગેમ્સના સ્વરૂપમાં તેને નાની ક્વિઝ રમાડો. ઘણી વખત બાળક કહે કે તેને સમજ પડી છે, પણ તે યોગ્ય રીતે સમજાયું છે, તેનું મૂલ્યાંકન આ રીતે કરી શકાય.
- જો શક્ય હોય, તો દરેક પાઠમાં વિડિયો, કેટલીક ફ્રન ફેક્ટ્સ વગેરેને સામેલ કરી શકાય અને ઘરે પ્રયોગ કરવા માટેનાં હોમ એસાઇન્મેન્ટ્સ આપી શકાય.
- શિક્ષક વિજ્ઞાન કે સામાજિક અભ્યાસ જેવા વિષયો સમજાવવા માટે બાળકોને ઘરની કેટલીક ચીજવસ્તુઓ કે જરૂરી વસ્તુઓ પાસે રાખવા જણાવી શકે છે.
- અંગ્રેજીનો વિષય ભણાવવા માટે (વિદ્યાર્થીઓને લખાણની નીચે પેનથી લીટી કરવાની ટેવ હોય છે, તેથી) શિક્ષક તેમને લખાણ નીચે લીટી કરવામાં મદદરૂપ થઈ શકે છે, જેથી પાઠના મહત્વના મુદ્દાઓને સહેલાઈથી સમજાવી શકાય છે.

- બાલકને વ્હાઇટ બોર્ડ પર સમરી (સાર) લખવા આપો, જેથી વિદ્યાર્થીઓને જે પણ યાદ રહ્યું હોય, તે જોઈ શકાય.
- દરેક વિભાવનાને નાનાં કાર્યોમાં વિભાજિત કરવાનો પ્રયત્ન કરો.
- એક તરફની સ્ક્રીન કે સ્લાઇડ પર માત્ર પ્રશ્નોની થોડી તસવીરો જ રાખો, જેથી અલ્પતમ રજૂઆતમાં બાલક વધુ ધ્યાન આપી શકે.
- બાલકની નાની સિદ્ધિ બદલ તેની પ્રશંસા કરો, તે ઘણી મદદરૂપ નીવડે છે.

પ્રકરણ-૬ :- ઉપસંહાર

શિક્ષણ અને સ્મૃતિની વાત આવે, ત્યારે ધ્યાન અથવા એકાગ્રતા મહત્વનું પાસું છે. અભ્યાસો પરથી જાણવા મળ્યું છે કે, ધ્યાન આપવાનો સમય જેટલો ટૂંક હોય, શિક્ષણનું આઉટકમ પણ એટલું જ ઓછું હોય છે. ઓનલાઇન શિક્ષણ શરૂ થયું, તે પહેલાં માતા-પિતાને તેમનું બાળક શાળામાં યોગ્ય રીતે અભ્યાસ કરે છે, પણ ઘરે બરાબર અભ્યાસ કરતું નથી, તે બાબતે ચિંતા સતાવતી હતી. હવે જ્યારે ઓનલાઇન શિક્ષણ એક નિયમ બની ચૂક્યું છે, ત્યારે બાળકોનું ધ્યાન ઘરમાં ચાલી રહેલાં કાર્યો, પરિવારજનોની ચાલી રહેલી વાતચીતો, ટીવી પર ચાલી રહેલો કાર્યક્રમ વગેરે કારણોસર વિચલિત થાય છે અને જો કોઈ તેમને જોતું ન હોય, તો તેઓ બીજી કોઈ ઓનલાઇન પ્રવૃત્તિ કરવા લાગે છે. આ તમામ બાબતોની વચ્ચે બાળકો જે શીખવવામાં આવે છે, તેના પર ભાગ્યે જ ધ્યાન આપે છે. તેઓ થાકી પણ જાય છે. એક જગ્યાએ બેસી રહેવાની તેમની ક્ષમતા પણ પ્રભાવિત થાય છે. કોરોનાની વિકટ પરિસ્થિતિ તમામ માટે સરખી જ હતી, પણ તેમ છતાં ઘણા બધા શિક્ષક મિત્રોએ ખૂબ ઉત્તમ મહેનત કરી સારું પરિણામ મેળવ્યું છે. ચાલો આપણે સહુ એમનામાંથી પ્રેરણા લઈએ અને આપણાં ભૂલકાં માટે સારું કામ કરી સારું પરિણામ મેળવીએ. સાબરકાંઠાના શિક્ષણને એક નવી ઊંચાઈ પર લઈ જવા પ્રયાસ કરીએ.

અનુપૂર્તિ :-

- શિક્ષક, શાળાનું નામ, જૂથ સંસાધન કેન્દ્ર અને તાલુકાની વિગત.
- માહિતી માટેની પ્રશ્નાવલિ.

संदर्भसूचि:-

1. Home learning monitoring and guidance report phase 2 by SIs of Sabarkantha District - <https://datastudio.google.com/u/0/reporting/af2a156e-95d0-492d-823b-e645223f8967/page/MphbB>
2. Google form 1 responses :-
<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1QJe9sqFUgAHSsvTi-DCU9Oh2NhLAleArypZGw3Bk8GA/edit?usp=sharing>
3. Google form 2 responses :-
https://docs.google.com/spreadsheets/d/1vOF2kHSwb2UBpvf5X--s5RShK_nn3dxj22O7SxgbLqc/edit?usp=sharing
4. Government's education's department's curriculums related to Home learning in schools.